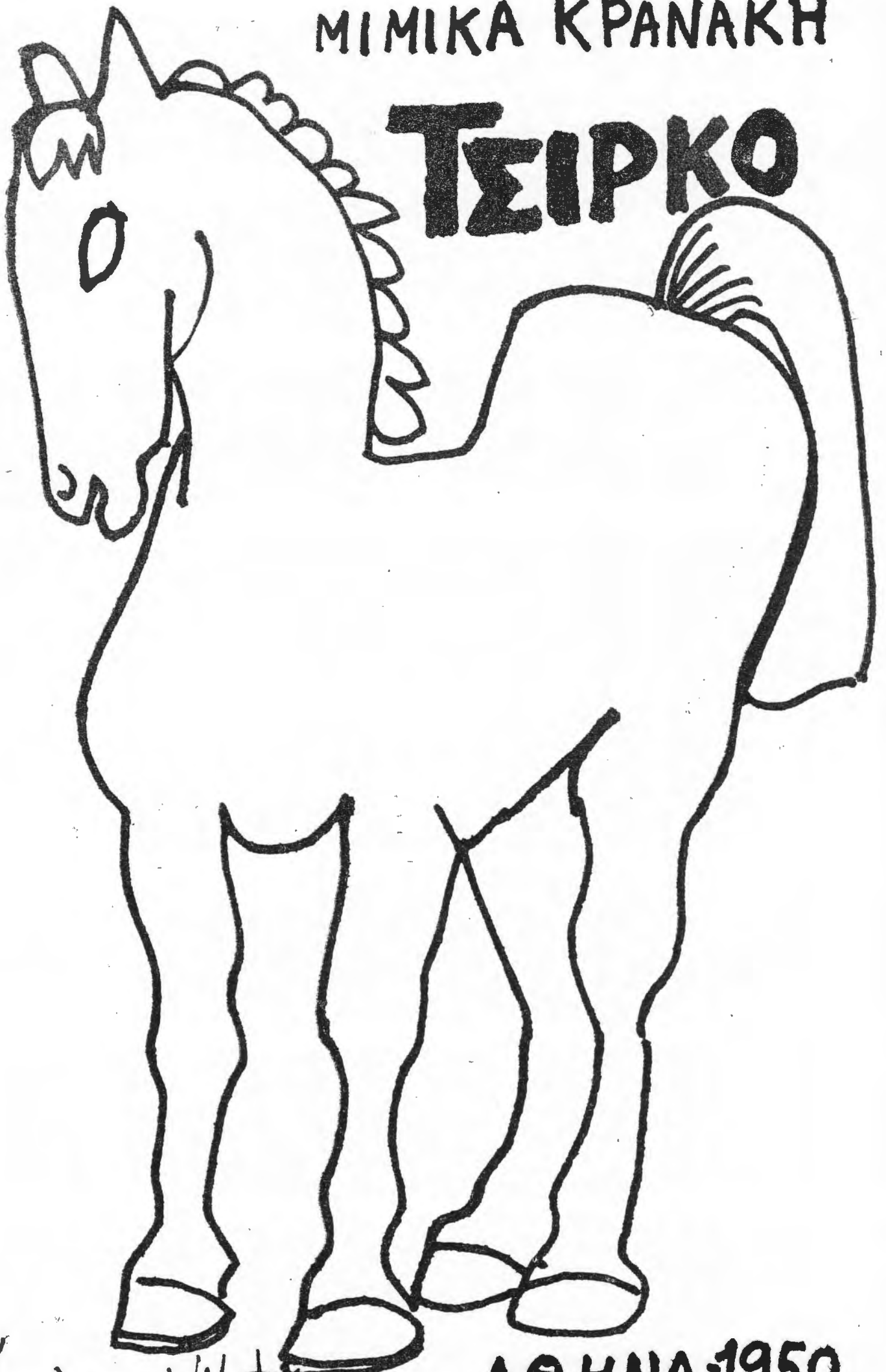

MIMIKA KRANAKH

ΤΕΙΡΚΟ

Javier Vilato

ΑΘΗΝΑ-1950

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ Η ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΙΣ

ἢ φαινομενολογία ἢ tire - bouchon ἢ ὅ,τιδήποτε ἄλλο.

Πρόσωπα

(Κατὰ τὴ σειρὰ τοῦ ἀνελκυστήρα)

ἓνας ταξιδιώτης

ἓνας ἄρρωστος

ἓνα ἄδειο δωμάτιο

κάποιος πὺ λὲν τρελὸ

πρῶτο ζευγάρι

ἓνας φουκαρὰς

δεύτερο ζευγάρι

μιὰ κοπέλα ἐρωτευμένη.

(^οὍλες ἐτοῦτες οἱ ζωὲς διάφορες ἀπαντήσεις στὴν ἴδια ἐρώ-
τηση. Τὸ ξενοδοχεῖο παριστάνει φυλακὴ ἐκκλησιὰ καφενεῖο ἢ
ὅ,τιδήποτε ἄλλο κατὰ τὴ φαντασίᾳ τοῦ σκηνοθέτη. Φρεσκοβα-
μένο, θέλει νᾶναι ἀγνώριστο μὰ δὲν τὸ καταφέρει.)

138

(^ο ἄνθρωπος τῆς ἐπίπεδης σοφίας. Δὲν εἶναι ἀνάγκη ὅλες
τον οἱ κινήσεις ν' ἀντιστοιχοῦν στὴν ἐννοιά του γιὰτὶ τότε θᾶ-
ταν ψεύτικος. Εἶναι φανερὸ πὺς δὲν ἀγαπάει τίς καταδύσεις.
^οὉμως μπορεῖ νὰ καταλήγει στὸ ἴδιο δίχως νὰ τὸ ξέρει. Ἀνοί-
γει τὴν πόρτα, ἀφήνει τίς βαλίτσες του, κυκλικὸ δηλαδὴ ἀδιά-
φορο βλέμμα στὸ δωμάτιο.)

καὶ κατόρθωνα πάντα νὰ μισήσω τὰ πράγματα τὴν προτε-
λευταία στιγμή ἔτσι πὺ κανεῖς χωρισμὸς δὲ μοῦ στοίχησε πραγ-
ματικά. Ζητοῦσα μὲ τόσο πάθος νὰ φτάσω ἐκεῖ πὺ δὲ θᾶ
χρειαστεῖ καμιὰ προσπάθεια οὔτε κᾶν νὰ χαμογελάσω προπᾶν-

των αὐτό, ἐκεῖ πού θὰ μπορέσω νὰ δεχτῶ ἥρεμα τὴ φρίκη τῶν πραγμάτων χωρὶς νὰ τὰ πολεμήσω καὶ τοῦτο δὲ σημαίνει κατ' ἀνάγκη θάνατο.

Ἐδῶ τώρα ὁ ἥλιος εἶναι ἀρσενικὸς τὰ μεσημέρια καὶ τὰ φιλιὰ του νησιὰ καὶ μάρμαρα. Τὸ πεῦκο παντρεύτηκε τὴν περικοκλάδα καὶ κάθε πρωτὶ τοὺς λένε καλημέρα οἱ πασχαλίτσες, γι' αὐτὸ ἢ εὐτυχία τους θάναι αἰώνια. Χτὲς τὴν αὐγὴ ἴσως νάτανε σήμερα εἶχε ξεχαστεῖ στὸν οὐρανὸ ἓνα φεγγάρι καὶ πάνω ἀπ' τὴ θάλασσα τὸ βραδυνὸ ἀπόγειο κι' ὁ Ἑσπερος φέγγει τόσο ἔντονα πού χαράζει κι' αὐτὸς ἓνα δρόμο πάνω στὸ νερό. Ξεχύνεται τότε ὄλος ὁ χυμὸς τ' οὐρανοῦ ὅπως τὸ μεσημέρι τ' ἀρώματα. Στὸ μεγάλο λιοπύρι ὁ ἄνεμος ὑψώνει κολόνες τὴν ἄμμο κι' οἱ ντόπιοι λένε πὼς χορεύουν οἱ νεράϊδες καὶ τὰ κυκλάμινα τὰ λένε κοπελλοῦδες. Στὸ γυρισμὸ —μὰ πού ἢ χαρὰ πού ὑποσχόταν— στὸ γυρισμὸ ὅλα τὰ βρῆκα στεγνὰ καὶ ξεραμένα ὄχι μὲ τὴν παληὰ τους ἀδιαλλαξία μονάχα μιὰ γεύση στέρησης. Ξαναεῖδα τὰ σπίτια ὅπου ἄλλοτε τὴν ἐποχὴ τοῦ λυρισμοῦ εἶχα θελήσει νὰ ζήσω μὰ τᾶβρα μικροσκοπικὰ καὶ γέρικα ἀπορῶ ἀλήθεια πὼς μπόρεσαν νὰ χωρέσουν ἐκεῖ μέσα τόσα ὄνειρα ἴσως ἀπὸ ἀπελπισία ἢ δίψα αὐτὸ πού οἱ δασκάλοι λέγαν ὑπερένταση.

Τὴν ἄλλη μέρα ἔφτασα στὴν ἀγέλαστη χώρα πού ἀντιστάθηκε τόσους χειμῶνες στὴν ὀργὴ τοῦ ὠκεανοῦ. Ἐκεῖ πού οἱ ἄνθρωποι ἀγνοοῦν τὸ μεθύσι τῶν ἐλεύθερων δρόμων μέρες καὶ μέρες καὶ τὴ μουσικὴ πού φυτρώνει ἄξαφνα ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς πού τώρα πρωτογνωρίστηκαν. Σ' αὐτὴ τὴ χώρα πού τὰ μάτια, θαρρεῖς, εἶναι γυρισμένα πρὸς τὰ μέσα. Ξανάρχισα νὰ φτιάχνω ζωὲς μὲ τὰ βραδυνὰ παράθυρα εἶμαι πάντα γεμάτος τρυφερότητα γιὰ ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ θεοῦ ἀλλὰ στὸ βάθος εὐχαριστημένος πού δὲ ζῶ τὴ δικιά τους ζωὴ μιὰ εἰρωνικὴ καλωσύνη ἀρκετὰ βολικὴ. Πέντε λεπτὰ κάθε μέρα ἴσως καὶ περισσότερο ὅταν τὸ φῶς πίσω ἀπ' τὰ παραθυρόφυλλα γίνεται ἰδιαίτερα ἐλκυστικὸ μπαίνω στὸ πετσί ἐνὸς ἄλλου ἀνθρώπου ἢ καὶ πολλῶν ἔτοιμος νὰ ξαναγίνω ἐγὼ στὴν πρώτη δυσκολία. Εἶμαι ὑποθετικὰ πατερφαμίλιας μὲ πολλὰ βάρη κι' ἐλάχιστα ἄγχη μὲ διασκεδάζει ν' αὐτοσχεδιάζω καταστάσεις ἰδιαίτερα περι-

ποιέμαι τις λεπτομέρειες τὸ χρῶμα τῆς κουζίνας ἢ τὴ γεύση τοῦ ψητοῦ τὴν Κυριακὴ τὸ μεσημέρι. Στὴν παρακάτω γωνία βρίσκεται ἓνας οἶκος ἀνοχῆς θᾶθελα νὰ ζήσω λίγο κι' ἐκεῖ μέσα ὅμως ὁ πειρασμὸς νὰ μείνω εἶναι τώρα δυνατώτερος ἢ διαφθορὰ ἀλλὰ γιατί διαφθορὰ κείνο τὸ κάτι πανοραματικὸ μέγοιτεύει ἰδιαίτερα ἢ πολυτέλεια τῆς λαγνείας ἢ κάπως παραμυθένια ἀτμόσφαιρα τῆς παρανομίας ἴσως κι' ἢ πολὺ ἔντονη ἡδονή. Πιὸ κάτω καινούργιες ζωὲς ἄλλωστε δὲν ἔχει μείνει τίποτα ἀπ' τὴν προηγούμενη στιγμή ἓνας φυλακισμένος ἓνας ἔτοιμοθάνατος μιὰ μαστροπὸς ἓνας καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας ἓνας τυφλὸς μιὰ ὑπηρέτρια ἔγκυος μιὰ πλούσια κυρία ἀναφρόδιτη ἓνας δῆμιος ὠραιᾶ μικρὰ κεραμιδάκια πὺ χοροπηδᾶνε στὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας ὥσπου δὲ μποροῦν ἄλλο.

Τὸ πρῶτ' ξανάφυγα ἐξ ἄλλου πάντα τὸ πρῶτ' ξεκινᾶει κατένας καὶ κάθε ταξίδι εἶναι παρθενικὸ ξανάφυγα γιὰ κείνη τὴ νότια χώρα ὅπου οἱ ἄνθρωποι νιώθαν ἀκόμα τὸ χαμόγελο καὶ ζοῦσαν μὲ τὴν πληρότητα τῆς γύμνιας. Θὰ μποροῦσες νὰ τὸ πεις πεταλούδισμα ἂν δὲν εἶχα μιὰν ἰδιαίτερη ἀπέχθεια γιὰ τις λέξεις καὶ τὴν γλυκανάλατη ἀνοησία τους. Ἐκεῖ οἱ ζωὲς ἦταν ὁμοιόμορφες στὰ κατώφλια τῶν σπιτιῶν καὶ λικνίζονταν πάνω σὲ μιὰ δικιὰ τους μουσικὴ ἀδιαπέραστη.

Σὲ τοῦτο τὸν ἄλλο τόπο, ἀντίθετα, οἱ ἄνθρωποι εἶναι γερασμένα βρέφη μιὰ ἀσβεστόχριστη σοφία πὺ ἀγοράζεις στὸ φαρμακεῖο γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο. Ἐκλείσαν τὴ μαύρη ἀρκούδα σ' ἓνα λάκο καὶ τὴν μάθαν νὰ σταυρώνει τὰ χέρια στὸ στήθος καὶ νὰ λέει παρακαλῶ κοιτάζοντας τὸ κουλούρι πὺ δείχνουν ἀπὸ ψηλὰ τὰ παιδιὰ μὲ τις νταντάδες. Ὑστερα φέρνει τὸ χέρι στὸ κεφάλι ἀγγίζοντας ἓνα φανταστικὸ κασκέτο καὶ λέει εὐχαριστῶ, πῶς ἔγινε ἀλήθεια νὰ ξεπέσει ἔτσι ἓνα μαῦρο θηρίο τώρα καὶ νὰ γύριζε στὸ δάσος δὲ θᾶξερε πιά νὰ παλέψει. Κι' ἐδῶ ἢ ζωὴ εἶναι ὁμοιόμορφη ἀλλὰ μὲ τὸ πρόσωπο τῆς ἀνίας ἐδῶ ἀπὸ καιρὸ πιά δὲ συμβαίνει τίποτα μονάχα τις γορτὲς κρεμοῦν στοὺς δρόμους διάφορα συγκινητικὰ ἀντικείμενα φῶτα χαμόγελα παιχνίδια κι' ἴσως αὐτὸ εἶναι ἀκόμα πιὸ θλιβερό. Ἄλλωστε οἱ γιορτὲς γιὰ ἓνα ταξιδιώτη εἶναι πάντα ἓνα μικρὸ πρόβλημα.

Ξανάφυγα λοιπόν και τούτη τή φορά κι' όλες τις άλλες πριν προφτάσουν τὰ πράγματα νὰ γεράσουν πριν προφτάσουν ν' ἀσκημήνουν ἴσως εἶν' αὐτὸ πὺν λέν συνήθως νιάτα. Στὴν ἀρχὴ οἱ χῶρες κι' οἱ ἄνθρωποι εἶναι πάντα ἐξαιρετικά πολιτισμένοι ὄλο χαμόγελο σοῦ δείχνουν μόνο τὸ γιορτινὸ τους πρόσωπο ἕνα πανηγυρικὸ Ἀπρίλη εἰδικὰ προορισμένο γιὰ σένα. Σιγὰ - σιγὰ συζυγοποιηθήκαμε ἀνεπαίσθητος ὁ κατήφορος κάθε μέρα κάπως μικρότερη ἢ ἔξαρση λίγο πὺν θαμπὰ τὰ μάτια μιὰ κάποια αἴσθησις μούχλας ποῦ και ποῦ μιὰ παράφωνη μουσική ὄλο εἰρωνεία προσπαθεῖς νὰ τὴν ἀγνοήσεις τελικὰ παραδίγεις. Ὅλα συμβαίνουν ὅπως στὸ μελόδραμα ὅταν ἀκούγεται κιόλας στὴν πρώτη πράξις τὸ μοτίβο πὺν θὰ φέρει ἔπειτα τὴν καταστροφή. Τότε ἀκριβῶς εἶναι ἡ στιγμή νὰ φύγω ἴσως και λίγο νωρίτερα πολλές φορές ἔχω τὴν ἐντύπωσις ἑνὸς κυνηγημένου ἀγριμοῦ πὺν πρόφτασε ν' ἀνεβεῖ στὸ δέντρο τὴν ὥρα ἀκριβῶς πὺν ὁρμοῦσε τὸ σαρκοβόρο λίγο ἀκόμα κι' ἡ ἀδράνεια θὰ μὲ κατάπινε θέλω νὰ πῶ θὰ γινόμεναι δικὸς τους.

Ἄλλες φορές ὁ χωρισμὸς—γιὰ μένα ἡ λέξις δὲν ἔχει τὴν τραχειὰ ὑφὴ πὺν τῆς δώσαν οἱ λυμπατικοὶ εἶναι μονάχα ἡ τέλεια καμπύλη τῆς αὐτάρκειας—ὁ χωρισμὸς ἔχει ἕνα πρόσωπο διαφορετικὸ. Φεύγω ὅταν ἡ μαγεία εἶναι δυνατώτερη ἀπὸ μένα ὅπως τραβιέμαι πίσω κάθε φορά πὺν σκύβω πάνω ἀπὸ νὰ πολὺ βαθὺ πηγάδι. Σίγουρα μὲ κάποια λύπη γιὰ τις ἀγάπες πὺν θὰ μπορούσαν νὰ. Φεύγω ὅταν τὰ πρόσωπα γίνονται πολὺ πορτοκαλλένια τόσο πὺν χάνω πια τὴν ἀφή τους τόσο πὺν βυθίζομαι στὸ μυστικὸ τους ὄλοένα κι' ἐκστατικώτερα μιὰ διάχυτη γοητεία ἕνα πλῆθος μικρὰ σκονιάκια πὺν προσπαθοῦν νὰ μὲ δέσουν νὰ παραλύσουν κάθε μου κίνηση και τότε ξυπνάω. Σίγουρα μὲ κάποια λύπη γιὰ τις ἀγάπες πὺν θὰ μπορούσαν νὰ. Ἀπ' ἔξω μὲ πορεῖ νὰ φαίνομαι ἀνεύθυνος ὅμως ἔτσι μένει ἀκέρηνη ἡ ὁμορφιὰ τῶν πραγμάτων πὺν οὔτε πέθαναν οὔτε ζήσαν. Ἐξ ἄλλου ἂν ζοῦσα ὡς τὸ τέλος ὄλους αὐτοὺς τοὺς ἀποχαιρετισμοὺς θάταν δύσκολο νὰ τοὺς στριμώξω στὴν ἴδια καρδιά θάχε σπάσει τὴν πρώτη φορά. Ἐνας ξένος δὲν εἶναι λοιπὸν μονάχα ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀπέναντι ὀχθῆς πὺν βρίσκει διαρκῶς

μπροστά του τοίχους πού τόν γαυγίζουν τὰ σκυλιὰ καὶ κάποτε θὰ φᾶν τὸ πτώμα του τὰ ὄρνια. Εἶναι ἡ ἐλευθερία τοῦ φεύγω καὶ κείνο τὸ φτάνω δίχως μνήμη μιὰ κάποια φρόνηση ποῦ κλείσει τ'αὐτιὰ στὴ φωνὴ τοῦ ἄλλοτινοῦ κι' ἀποφεύγω μ' ἐπιμέλεια νὰ συνδέσω τὰ τραγουδάκια τοῦ δρόμου μὲ δικὰ μου πράγματα τότε πιά γινόμαστε ἀξεδιάλυτοι. Σὰν ἤμουν μικρὸς λυπόμουν γιὰ κάθε γιορτὴ πού δὲν πήγαινα. Ἦξερα πὼς ἂν βρισκόμουν ἐκεῖ ἡ γιορτὴ θ'ἄχανε τὴ μαγεία της καὶ τοῦτο μὲ ἔκανε νὰ λυπᾶμαι διπλά. Κάπως ἔτσι καὶ τώρα.

Κάπου -κάπου μονάχα ἓνα εἶδος ἀγκομαχητὸ σὰν ἀπὸ κούραση ἓνας θόρυβος δύσκολης ἀναπνοῆς θυμᾶμαι τὸ ἐντυπωσιακὸ τέλος τοῦ Δόν Ζουὰν κάποτε θὰ μοῦ εἶναι πιά ἀδύνατο νὰ προχωρήσω ὅσο καὶ νὰ μὲ καίνε οἱ τόποι πού δὲ γνώρισα. Ἴσως δὲν εἶναι ἀκόμα ἀλήθεια τούτη τὴ φορὰ οὔτε τὴν ἐπόμενη θὰ ξεγελιέμαι ἔτσι ἄρκετὸ καιρὸ ὥσπου νὰ λησμονήσω ὄλωσδιόλου τὸ ἀνώνυμο γράμμα θὰ πῶ πὼς ἦταν ψέματα θὰ γιορτάσω τὴ λευτεριά μου μὲ τὸ λαμπρότερο μεθύσι καὶ κείνη τὴ μέρα θ'ἄρθει.

254

(Ἄνθρωπος ξαπλωμένος. Τὸ διπλωμένο χέρι καὶ τὸ κεφάλι του σχηματίζουν τρίγωνο).

Πρὶν πεθάνω ἢ ὅ,τιδήποτε ἄλλο θ'ἄθελα νὰ χαϊδέψω μιὰ τελευταία φορὰ τὴν τρυφεράδα τῆς ζωῆς. Τὸ πρωῖνὸ ξύπνημα κείνο ποῦχω ξεχάσει τὴ γεύση του ἦταν θαρρῶ πορτοκαλλιού ἢ κάποιου ἀνάλογου καρπού. Νᾶναι τρεῖς ἡ ὥρα τ' ἀπομεσήμερο Μαῖο μήνα καὶ νὰ πηγαίνω σχολεῖο τότε πού δὲν εἶχε ἀκόμα πλακώσει αὐτὴ ἡ μουντάδα ὅταν ἔφτιαχνα χάρτινα καρβάκια πού ταξιδεύανε πάνω στὸ θρανίο φορτωμένα παραμύθια νᾶναι πάλι τρεῖς ἡ ὥρα κι' ὁ κόσμος γνώριμος ὅλα στὴ θέση τους ὁ δάσκαλος τὸ πεζοδρόμιο ὁ φίλος μου τὸ ἄρωμα τῆς γαζίας κείνο τὸ στερεὸ περίγραμμα πού ἄρχισε λίγο - λίγο νὰ καταρρέει ὡς τὸ τέλος ὡς τὸ θάνατο. Νὰ τρώω τὸ φθινόπωρο ξανθὸ σὰν ψωμί τὸ χυμὸ τῶν καινούργιων πραγμάτων πού δὲν

ήταν κάποτε έχθροι τὸ φθινόπωρο πὸν δὲ μὲ τρώμαζε τότε πὸν κουλουριαζόμενα στὴν ἀγκαλιά του κι' ἀγνάντευα τὴ βροχὴ νὰ πέφτει. Φοροῦσα τότε καινούργια ροῦχα τ' ἀγαποῦσα ἀπ' τὴν πρώτη μέρα καὶ γίνονταν σιγὰ - σιγὰ φίλοι μου ἔτσι καθὼς εἶχαμε τὶς ἴδιες συνήθειες τὰ ἴδια μάτια. Νὰ ξαναζήσω λίγο ἐλάχιστα ἴσα - ἴσα νὰ ξαναφορέσω κάποτε καινούργια ροῦχα ἢ ὅ,τιδήποτε πραγματικὰ καινούργιο κάτι δίχως ἱστορία κι' ἰδιαίτερα δίχως δικιά μου τσαλακωμένη ἱστορία. Ἰσα - ἴσα νὰ κατεβῶ ἕνα μεσημέρι κάποιον δρόμον τὴν ὥρα πὸν βγαίνει τὸ ψωμί ἀπ' τοὺς φούρνους νὰ νιώσω ἕνα μὲ τὴν ἡμέρα καθὼς κρέμεται ὠριμη πιά ἀπ' τὰ δάχτυλα τοῦ θεοῦ νὰ νιώσω ἕνα μὲ τὸ ψωμί μιὰ φορὰ ἀκόμα πρὶν πεθάνω ἢ ὅ,τιδήποτε ἄλλο.

(Ἀνοίγει τὸ ραδιόφωνο πλάϊ του ἀκούγεται μιὰ μελωδία Μότσαρτ ἢ ὁποιαδήποτε μουσικὴ μέσα σὲ ὁρισμένα ἀνεκτὰ ὅρια. Ἀποκλείεται δηλαδὴ ὁ Σοπὲν ἐκτὸς ἂν ὁ ἄρρωστος ἔχει πέσει σὲ κωματώδη κατάσταση.)

Τώρα ἡ μουσικὴ ἔχει τὸ πρόσωπο τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ ὅσο ἀθώωτερον φαίνεται τόσο ἐντονώτερον εἶναι ἡ νοσταλγία ὅσο γιὰ τὸ βάλς ἄς μὴ μιᾶμε καλύτερα. Τώρα οἱ μέρες εἶναι νεκρὲς κι' ἄδειες σὰν τ' ἀπλωμένα ἀσπρόρρουχα τῆς μπουγάδας γι' αὐτὸ εἶναι δυὸ φορὲς μισητὰ πρῶτα ἐπειδὴ εἶναι πλυμένα κι' ἔχουν ὑποκριτικὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ κάθε ἁμαρτία κείνη ἢ ξιπασμένη ἀγιωσύνη τῶν πιστῶν πὸν κάγουν πὸς δὲ σὲ ξέρουν κι' ἔπειτα γιὰ τὸ ὅσο καὶ νὰ πλυθοῦν πάντα ἀσπρόρρουχα θὰ μείνουν θὰ σοῦ θυμίζον ἀνθρωπίλα ἀκριβῶς σ' ὅ,τι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τὸ πιὸ δικό τους κι' αὐτὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀρρώστιας αὐτῆ ἢ ὑπερευαισθησία γιὰ τὴ φύση γιὰ τὴ δύναμη γιὰ ὅ,τι ἔμένα μοῦ εἶναι κλειστό. Ἀκούω προσεχτικὰ τὸ σῶμα μου τεντώνω τ' αὐτὶ ν' ἀκούσω τὴν παραμικρὴ ἀνησυχία του εἶμαι τόσο τεντωμένος πὸν ὁ κάθε ψίθυρος τῆς ἀρρώστιας βρυκολακιάζει παίρνει τὴ σημασία τοῦ θανάτου γι' αὐτὸ κι' ὁ θάνατος ἔχει τὴ σημασία ἑνὸς τελευταίου ψιθύρου. Μυρίζομαι τὸν πόνο ἀπὸ μακρὰ πρὶν ἀκόμα ἀρχίσει τὴν ἐπίθεση εἶναι μιὰ ἰδιαίτερη αἴσθησις ὄσφρηση μαζὶ κι' ἀκοὴ ἴσως αὐτῆ ἢ αἴσθησις νὰ

προκαλεῖ τὸν πόνο γι' αὐτὸ δοκιμάζω ἄλλο δρόμο προσπαθῶ ν' ἀγνοήσω τὴν κρίση πού ἔρχεται ὡς τὴν τελευταία στιγμή μὰ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ ἴδιο ὅπως στὸν ἐμετό. Χτὲς πέ-
ρασε πάλι στὸ δρόμο κείνο τὸ ὑπερφυσικὸ ζευγάρι τοῦ τυφλοῦ καὶ τῆς ἐπιληπτικιάς πρὶν φτάσουν στὴ γωνιά ἢ γυναίκα ἔπεσε κάτω στάζοντας σάλια κι' ὁ τυφλὸς ἔχασε τὸ ραβδί του προσπαθώντας νὰ τὴν κρατήσει. Αὐτοὶ τουλάχιστον εἶναι δύο.

Θυμᾶμαι τότε πού ἄστραφταν οἱ μέρες μακρὰ πολὺ μακρὰ πὼς μισοῦσα τὸν ὕπνο γιατί μοῦ στεροῦσε λίγη ζωὴ μάλιστα ἓνα της κομμάτι ἰδιαίτερα φαντασμαγορικὸ τὴ νύχτα. Χάρη στὸν ὕπνο δὲ θὰ μάθαινα ποτὲς ὅλα τὰ ἐξαισία πράγματα πού γίνονταν στὸν κόσμον κείνες τὶς ὥρες γι' αὐτὸ καὶ φάνταζαν ἀπίθανα. Χάρη στὸν ὕπνο δὲ θὰ κατάφερα ποτὲ νὰ τιναῶ στὸν ἀέρα τὴ γῆς ὅπως παρὰ λίγο νὰ συμβεῖ τόσες φορές. Τόση ἦταν ἡ πείνα μου ὁ κανιβαλισμὸς μου γιὰ τὴ ζωὴ. Τώρα κι' ὁ ὕπνος κι' ἡ μέρα συνεχίζονται στὸ ἴδιο θαμπόφωτο μιὰ ἀδιάφορη ἐναλλαγὴ ἔχω πιά παραιτηθεῖ ἀπὸ κάθε διαμαρτυρία δὲν καταφέρνω μῆτε νὰ ὀργανωθῶ μὲς στὴν ἀρρώστια ὅπως τόσοι ἄλλοι πραγματικοὶ ἢ φανταστικοὶ μελλοθάνατοι.

"Ἄν εἶχα γύρω μου πέντε δέκα φίλους θὰ μ' εὐγνωμονοῦσαν πρῶτα-πρῶτα πού εἶμαι ἀρρώστος κι' αὐτοὶ γεροὶ κι' ἔπειτα γιατί τοὺς δίνω ἓνα τόσο εὐγενικὸ πρόσχημα νὰ περάσουν τὴν ὥρα τους τὸ ἴδιο ἄλλωστε συμβαίνει μὲ τοὺς γιατροὺς πού μισοῦν ὅσους ἀρρώστους δὲν μποροῦν νὰ γιατρέψουν κι' ἀντίστροφα. Πρέπει ἀλήθεια νάσαι θεὸς γιὰ ν' ἀντισταθεῖς στὸ σαδισμό μὰ καὶ σοῦ προσφέρεται ἔτοιμο τὸ θῦμα μπορεῖς νὰ δοκιμάσεις ἀπάνω του ὅ,τι δὲν ἔχεις τολμήσει ποτὲ προπάντων τὸ φόνο μὰ καὶ σοῦ προσφέρεται ἔτοιμο τὸ θῦμα γι' αὐτὸ δὲ θὰ μὲ πείσεις ποτὲ πὼς οἱ γιατροὶ δὲ θέλουν τὸ θάνατό μου." Ἐρχονται μοῦ χαμογελᾶν μὰ βλέπω τὸ ἄλλο τους πρόσωπο τὸ ἀπαίσιο ἐξακολουθοῦν νὰ μοῦ χαμογελᾶν πῶς παῖμε σιγὰ-σιγὰ ταυτίζονται ἀπόλυτα μὲ τὸ δῆμιο καὶ παραδίνομαι. Λυπᾶμαι μονάχα πού δὲν ὑπάρχει ἓνας μάρτυρας μὲ τὸ μέρος μου.

Χτὲς τὸ βράδυ κάποια στιγμή νόμισα πὼς θὰ πέθαινα κι'

ἄρχισα νὰ χτυπάω τὸν τοῖχο. Τὸ βράδυ πάντα κανεῖς θαρρεῖ πὼς θὰ πεθάνει ἢ πὼς θ' ἀναστήθει ἢ πὼς θ' ἄρθει ἐπιτέλους ἢ εἰκοστὴ πέμπτη ὥρα καὶ τοῦτο διόλου δὲν ἐμπόδισε πολλοὺς νὰ πεθάνουν ἓνα λεπτὸ ἀκριβῶς μετὰ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου. Θυμᾶμαι τὰ ὅσα ἄκουσα γιὰ τὰ τελευταῖα λόγια τῶν μελλοθανάτων κεῖνον ποὺ γύρευε τὸ γνωστὸ πιά φῶς καὶ τὸν ἄλλον ἀγιάτρευτο δάσκαλο ποὺ γύρευε πιότερη συνείδηση. Κάποιος τρίτος ἢ χορτασμένος θᾶτανε ἢ πολὺ θὰ νύσταζε, δοκίμασε μιὰ κουταλιά κι' εἶπε: Καλὸ εἶναι. Ἄλλος κράτησε τὸ κέφι του ὡς τὴν τελευταία στιγμή: Τί αἰσθάνεσαι; τὸν ρώτησαν. Μιὰ κάποια δυσκολία νὰ ζῶ, ἀπάντησε. Θὰ σκεφτῶ κι' ἐγὼ νὰ βρῶ δυὸ σοφὰ λόγια γιὰ πρὶν πεθάνω. Ὅλ' αὐτὰ ἂν δὲν ξεψυχήσω χτυπώντας τὸ δεξιὸ τοῖχο ποὺ δὲ θ' ἀπαντάει ὅμως χτὲς τὸ βράδυ ποὺ τοῦ φώναξα βοήθεια ἀπάντησε ἴσως ἐπειδὴ ἤξερε πὼς δὲ θὰ πέθαινα. Ὅπωςδὴποτε ἀνοιξε ἡ πόρτα καὶ μπῆκε μέσα ὁ μικροσκοπικὸς κινέζος ποὺ περιμένεις ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή νὰ ἐξανεμιστεῖ καὶ πιά θ' ἄναι ἀδύνατο νὰ τὸν κατεβάσεις στὴ γῆ.

—Εἶστε ἄρρωστος; ἔκαμε μ' ἓνα τόσοσο χαμόγελο ποὺ δὲ σήμαινε τίποτα.

—Ναὶ καὶ μόνος.

Φώναξα δυνατὰ καὶ σίγουρα σ' αὐτὲς τὶς περιστάσεις ποῦχει κανεῖς ἐξοφλήσει τὸ χρέος τῆς δυστυχίας περνάει πιά στὴν ἐπίθεση κάποιος ἐπιτέλους πρέπει νάναι ὑπεύθυνος.

—Κι' ἐγὼ βρέθηκα κάποτε στὴν ἴδια θέση, ἔκαμε μὲ τὸ ἴδιο χαμόγελο.

—Ναί;

—Ἴσως λίγο χειρότερη.

—Ἄα;

—Κάποια ἔνεση μορφίνης ποῦκαμα στὸν ἑαυτό μου μολύνθηκε ἄσχημα λοιπὸν καταλαβαίνετε δὲ μπορούσα νὰ φωνάξω τὸ γιατρὸ φώναξα κάποιον φοιτητὴ τῆς ἰατρικῆς ποὺ ἔμενε στὸ πλαϊνὸ δωμάτιο. Ζοῦσα τότε σ' ἓνα ἄλλο ξενοδοχεῖο λίγο διαφορετικὸ ἀπὸ τοῦτο πλάι στὸ ἀποχωρητήριο ἀλλὰ εἶχε κι' ἄλλα δωμάτια χειρότερα ἀφήνω ποὺ πολλὲς φορὲς δὲν εἶχε καθόλου δωμάτια μόνον πάγκου; στὸ δρόμο. Τὴ νύχτα ἄκουγα

τούς ποντικούς να κριτσανίζουν τὰ ρούχα μου ἄλλωστε δὲν ξέρω ἂν ἦταν ποντικοὶ ἢ κατσαρίδες ὅπωςδὴποτε τὸ πρωτὶ ἢ φανέλλα μου εἶχε δαντέλλες σκαλισμένες στὴ πλάτῃ τὸ ἴδιο κι' ἢ βούρτσα τῶν δοντιῶν. Τότε ἡ ἔνεση μολύνθηκε χειρότερα ἀπ' τὴν ἐπέμβαση τοῦ φοιτητῆ ὁ ἴδιος ἔκανε καὶ τὶς ἐκτρώσεις τῶν κοριτσιῶν ἀκούγαμε πότε-πότε τὰ οὐρλιαχτά τους κι' ὕστερα λίγες σταγόνες αἷμα κυλοῦσαν κάτω ἀπ' τὴν πόρτα κάπως ἔπρεπε νὰ κερδίσει τὴ ζωὴ του κι' αὐτός. Δὲ μπορούσα νὰ φωνάξω τὸ γιατρὸ καταλαβαίνετε κι' ἀφέθηκα νὰ περιμένω ποιὸς ξέρει γιατί ἔζησα εἶναι ἐντελῶς ἀπροσδόκητο.

Χαμογελοῦσε πάντα μὲ τὴν ἴδια ἐπιείκεια κάθε φορὰ πὺν ρωτᾶς τοὺς ἀνθρώπους σοῦ ἀπαντᾶνε μὲ μιὰν ἄλλη μόνωση. Ἡ μόνη παρηγοριὰ πὺν μπορούν νὰ σοῦ δώσουν εἶναι «κι' ἐγὼ κάποτε» ὅπωςδὴποτε ἢ μόνωση τοῦ ἄλλου σὲ βγάξει ἀπ' τὴ δικιά σου τόσο πὺν αἰσθάνεσαι πιά χαϊδεμένο παιδί μπρὸς σὲ μιὰν ἄλλη φοριχτότερη δυστυχία. Ὡστε σχεδὸν στὸ ἴδιο καταλήγουμε.

Μιὰ σοφὴ κουβέντα γιὰ τὶς τελευταῖες μου στιγμὲς μιὰ προσεχτικὴ σκηνοθεσία ἂν κι' εἶναι ἀργὰ γιὰ νὰ σώσει ὅ,τιδὴποτε. Ἴσως κανένα ἄτομο ἀλλὰ δὲν εἶναι πρωτότυπο κι' ἔπειτα δὲν ὑπάρχει ὄνομα νὰ μετρηθεῖ μὲ τὸ θάνατο. Πῶς νὰ μιλήσεις γιὰ ὅ,τιδὴποτε καὶ πολὺ περισσότερο γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ἂν δὲν ἔχεις πρῶτα πεθάνει γι' αὐτὸ δὲ θὰ μπορέσω νὰ μιλήσω ποτὲ οὔτε κανένας ἄλλος. Θὰ μπορούσα ὅμως νᾶχα σκοτώσει τότε μονάχα θὰ γινόμουν ἀληθινὸς ἄνθρωπος ἕνας πεθαμένος μιὰ σχετικὴ γνώση πὺν δίνει κείνο τὸ ἀδύνατο πῆδημα ἀλλοιῶς.

372

(Ὅπως εἶπαμε, ἕνα δωμάτιο ἀδειανὸ ἀπὸ κάποια παιδικὴ θύμηση. Μουσικὴ ὑπόκρουση κάποιο ταγκὸ κατὰ προτίμηση προπολεμικό).

Τὴν πρώτη φορὰ ἢ Ρένα ἀνέβηκε ἐδῶ πάνω καὶ πῆρε τὸ τηλέφωνο.

—Βρίσκομαι στὸ τρίτο πάτωμα. Εἶναι καλὰ γιὰ νὰ πέσω;
Ἡ φωνή της ποῖος ξέρει σὲ ποιὰν ἄκρη μοῦφερε ἀμέσως
στὰ μάτια τῆ σκληράδα τοῦ προσώπου της καὶ κείνη τὴν περι-
φρονητικὴ ἔκφραση ποὺ ἐκλιπαροῦσε μὲ τόσο πάθος.

—Ὁχι, ἔκαμα, δὲν εἶναι ἀρκετὰ ψηλά, θὰ σπάσεις μονάχα
τὸ πόδι σου χωρὶς νὰ σκετωθεῖς.

Δὲν ἦταν ἰδιαίτερα ἀγαπητὴ στὴν τάξη φαντάζομαι ἐξ
αἰτίας μιᾶς προκλητικῆς αὐτάρκειας δὲ μελετοῦσε ἄλλωστε
παρὰ κείνο ποὺ τῆς ἄρεσε πράγμα ποὺ ἐμεῖς δὲν εἶχαμε τὸ
θάρρος νὰ κάνουμε καὶ τούτη ἢ θέληση τοῦ ἡρωϊσμοῦ μᾶς
χώριζε ἓνα εἶδος στοιχήματος παντοδυναμίας ποὺ ἔβαζε μὲ τὸν
ἑαυτὸ της.

Μιὰ μέρα ὁ καθηγητὴς ἐξηγοῦσε στὸν πίνακα ἓνα πρόβλημα
αὐτὲς τὶς στιγμὲς ἢ τάξη ἦταν ἰδιαίτερα πληχτικὴ καὶ τῆ
στιγμὴ τῆς ἐξίσωσης ἢ Ρένα μοῦ πέρασε ἓνα χαρτάκι. «Ἀπόψε
θὰ σκοτωθῶ». Δὲ μίλησα ἦταν ἢ τελευταία ὥρα τὸ ἀπόγευμα
ἀκριβῶς τότε ποὺ ὅλοι σκεφτόμαστε νὰ σκοτωθοῦμε πρὸ πάν-
των στὰ δεκαπέντε μας χρόνια μὰ πόσοι ἀπὸ μᾶς τόχουν κά-
νει; Φύγαμε μαζὶ ἀπ' τὸ σχολεῖο σπάνια συνέβαινε κάτι
τέτοιο.

—Δὲ θέλεις νᾶρθεις μαζὶ μου; μὲ ρώτησε. Ἄν βρισκόταν
κάποιος κοντά μου ἐκείνη τῆ στιγμὴ θᾶταν πιὸ εὔκολο ἢ ἔστω
καὶ πρὶν.

Πᾶμε νὰ μοῦ προσφέρεις κάτι. Τὸ τελευταῖο μου ποτό.

Παρ' ὅλο τὸν ἡρωισμό της ἢ ἴσως κι' ἐξ αἰτίας του δὲν εἶχε
διόλου τὸ αἴσθημα τοῦ γελοίου κι' ἐμεῖς τὸ ἴδιο τότε μεθού-
σαμε μὲ ρητορεία καμιὰ κουβέντα δὲν ἦταν ἀρκετὰ μεγάλη
γιὰ μᾶς πάντα ποτὲ ὀριακὴ εἰλικρίνεια ὅμως δὲ θ' ἀστράψει
πιὰ τὸ μέτωπό μας ὅπως τότε κείνο τὸ περίεργο χρυσάφι.

—Ρένα δὲ θὰ κάμεις τέτοιο πράγμα τῆς εἶπα μὲ τὸ ὕφος
τῆς διευθύντριας τοῦ σχολείου μας μὲ τὴν ἴδια ἀκριβῶς πεποι-
θησι κι' ὑποκρισία.

—Θὰ δεῖς πῶς θὰ τὸ κάμω.

Βρισκόμουν ἔξω ἀπ' τὸ δράμα ἔνιωθα τὸν ἑαυτὸ μου ψεύ-
τικο μὰ καὶ τῆ Ρένα τὸ ἴδιο ἢ ἀκαθόριστη καὶ κάπως θυμω-
μένη ἐντύπωση μιᾶς ἀπάτης κι' ὡστόσο προσπαθοῦσα νὰ κάνω

τις καθιερωμένες κινήσεις διαμαρτυρίας. Ἀκόμα καὶ σήμερα δὲν κατάλαβα γιατί διάλεξε ἔμένα γιὰ συνοδεία σίγουρα θά-
ταν τυχαῖο ἂν καὶ μιὰ δυὸ φορὲς μοῦχε πεῖ αὐτὰ πού λέν συ-
νήθως οἱ ἔφηβοι γιὰ τὶς φιλίες.

Στὸ καφενεῖο συνέχισα τὸ κήρυγμα καθόλου πειστικὰ μὰ
γι' αὐτὸ θεωροῦσα ὑπαίτια τῆ Ρένα οὔτε κι' ἡ αὐτοκτονία της
ἦταν πειστικὴ μὰ πάλι πὼς γίνεται κάτι τέτοιο ; Γύρω μας
καθρέφτες κόκκινα βελουδά κι' ἄνθρωποι βιαστικοὶ ἔξω ἀπὸ
κάθε ἰδέα δράματος. Γιὰ νὰ συμπληρώσω τὸ κήρυγμα ἔκανα
διάφορα σχέδια ἄμεσης δράσης ὡ τίποτα πολὺ - πολὺ σοβαρὸ
ἴσα - ἴσα νὰ ἠσυχάσω τῆ συνείδησή μου νὰ φωνάξω ἕναν
ἄστρυφύλακα τοῦτο δὲ θὰ τὴν ἐμπόδιζε νὰ σκοτωθεῖ μιὰν
ἄλλη ὥρα νὰ τηλεφωνήσω στὸ σπίτι της πάλι τὸ ἴδιο ἔμεινα
λοιπὸν στὴ θέση μου.

Κάποια στιγμή τὴν εἶδα νὰ βγάζει μιὰ ἄσπιρίνη ἀπ' τὴν
τσάντα της.

—Γιατὶ παίρνεις ἄσπιρίνη ; ρώτησα ἀπὸ φόβο μὴ τυχὸν
ἦτανε δηλητήριο.

—Γιὰ νάμαι ἤρεμη ἐκείνη τὴ στιγμή.

Μοῦ ξαναθύμιζε μὲ φανερὴ εὐχαρίστηση ἐκείνη τὴ στιγμή
πού δὲν ἤθελα νὰ πιστέψω νὰ αὐτὸ τὸ σημεῖο μ' ἐπαναστα-
τοῦσε τὸ ὅτι μοῦ πετοῦσε τὸ θάνατό της σὰν τιμωρία σὰ γάντι
γιὰ μονομαχία κι' ἤξερα πὼς κάθε λεπτὸ πού περνοῦσε βυθι-
ζόταν ὀλοένα περισσότερο στὴν ἀπόφασή της μόνο καὶ μόνο
ἐπειδὴ μοῦ τῶχε πεῖ ἀπὸ ἕνα εἶδος συνέπειας.

Μοῦ εἶπε ἀκόμα προσπαθώντας νὰ φτιάξει ἕνα δράμα πὼς
ὁ πατέρας της ἦταν χωρισμένος ἀπ' τὴ μητέρα της πὼς ὁ κα-
θένας τους εἶχε ξαναπαντρευτεῖ κι' ἔτσι εἶχε τὸ ὅλο τέσσερες
οικογένειες δηλαδὴ καμιά περνοῦσε ἕνα χρόνον στὸν πατέρα
της ἕνα χρόνον στὴ μητέρα της ὅλες αὐτὲς τὶς οικογενειακὲς
ἱστορίες τῶν ἐφήβων πού παίρνουν ἀπίθανες διαστάσεις.

—Δὲ μ' ἀγαπάει κανένας, εἶπε τέλος.

Πρώτη φορὰ ἄκουσα αὐτὸ τὸ τραγουδάκι, θαρρῶ σ' ἕνα
ἐλαφρὸ θέατρο. Ὑστερα τὸ εἶδα στὰ βιβλία κι' ἀπὸ τότε συ-
νέχεια τᾶκουσα ἀπὸ κάθε ἄνθρωπο τόσο πού σιγά-σιγά ξεθώ-
ριασε τὸ νόημά του.

—Τὸν πατέρα μου τὸν τρέμω, συνέχισε ἡ Ρένα μὲ τὴν ἴδια φωνὴ πού δὲν κατόρθωνε νὰ μὲ πείσει.

Ἦταν ἓνας ἐνδοστρεφῆς ραβῖνος πού τὴ μισοῦσε ὅπως μισοῦν οἱ ἄνθρωποι ὅταν ἀγαπᾶνε τὴ μάθαινε ὅλες τὶς δύσκολες ἑβραϊκὲς σοφίες καὶ κάθε τόσο ἐρχόταν στὸ γραφεῖο τῆς νὰ δεῖ μὴν ἔχανε τὴν ὥρα τῆς.

—Τὸν τρέμω, ξαναεῖπε πιὸ ἔντονα.

Τότε ἀκόμα κάτι εἶχαμε νὰ φοβηθοῦμε παρ' ὅλες μας τὶς πόξες ἓνα πατέρα ἢ κάτι ἄλλο γι' αὐτὸ κανεῖς νὰ μὴν πεθάνει ἔφηβος γιὰ κείνο τὸν κίνδυνο τοῦ φάλτσου πάλι ὅμως πῶς νὰ ζήσεις ὄριμος ἄνθρωπος χωρὶς προδοσία ;

Δὲ θυμᾶμαι πιά τι ἄλλο εἶπαμε κι' ὅταν σηκωθήκαμε νὰ φύγουμε ἔξω χιόνιζε πῶς νὰ πεθάνεις μὲ τόσο κρῦο. Κάναμε κάμποσο δρόμο μαζί ἓνα - δυὸ χιλιόμετρα αὐτὰ πού τῆς μέναν ἀκόμα νὰ ζήσει ἄρχισα πιά νὰ τὸ πιστεύω πῶς λίγα λεπτὰ μοῦ μέναν νὰ τὴν σώσω. Ἐνα βῆμα λιγώτερη ζωὴ κι' ἄλλο ἓνα κι' ἄλλο ἓνα κι' ὅλο ἔπηξε μέσα τῆς ἡ ἀπόφαση νὰ μοῦ δείξει πῶς δὲν φοβᾶται κι' ὅλο ἔψαχνα νὰ βρῶ τὰ λόγια πού δὲν ἐρχονται ἢ πού ἀκούγονται φάλτσα. Ὅταν πιά φτάσαμε στὴ ρίζα τοῦ σπιτιοῦ γύρισε νὰ μοῦ πεῖ καληνύχτα.

—Θέλω νᾶχεις ἓνα ἐνθύμιο ἀπὸ μένα, ἔκαμε καθὼς ἔσκυβε πάνω ἀπ' τὸν καρπὸ τοῦ ἀριστεροῦ τῆς χειροῦ. Σοῦ χαρίζω τὸ βραχιόλι μου.

Τότε τὴ στιγμή τοῦ δώρου λυτρώθηκε τὸ τελευταῖο μου ἐπιχείρημα.

—Ἀκου Ρένα, ἔκαμα, λὲς πῶς δὲ σ' ἀγαπάει κανένας. Δὲν εἶναι ἀλήθεια. Ἐγὼ σ' ἀγαπάω.

—Ἀλήθεια μ' ἀγαπᾶς ; Ἀλήθεια ; Τότε θέλεις ν' ἀνεβεῖς μαζί μου ἐκεῖ πάνω ;

—Α ! Ὁχι. Δὲ μπορῶ. Αὐτὸ δὲ μπορῶ.

—Καλά. Τότε καληνύχτα.

Στὴ χούφτα μου ἔμεινε τὸ βραχιόλι τῆς ἄρχισα νὰ τρέχω νὰ τρέχω χωρὶς τίποτ' ἄλλο ὅπως βάζεις τὴ φωνὴ κι' ὅταν ξανάρχισε τὸ μυαλό μου νὰ δουλεύει βρισκόμουν πιά στὸ λεωφορεῖο. Δὲ μπορῶ δὲ μπορῶ κι' ἓνας μικρὸς σατανὰς πού ρωτάει τι θὰ πεῖ ὁ κόσμος ὅταν μάθει πῶς βρισκόμουν κοντὰ τῆς τίς τε-

λευταῖες στιγμὲς ἴσως νὰ πεῖ πὼς τὴν ἔσπρωξα ἐγὼ ἕνας μικρὸς σατανὰς πὸ κοιτάζει γύρω του μήπως μᾶς εἶδε κανεὶς τόσην ὥρα πὸ περπατούσαμε μαζί.

Πρωτὶ - πρωτὶ τὴν ἄλλη μέρα ἄκουσα στὸ ραδιόφωνο πὼς κάποια νέα ἐκ τῆς ἀριστοκρατίας τῆς πόλεώς μας ἠὺτοκτόνησε πέφτοντας ἀπ' τὸ ἑβδομο πάτωμα. Ὅταν τὴ μάξερσαν ἀπ' τὸ χῶμα οἱ ἀστυφύλακες ἦ Ρένα ψιθύρισε.

— Προσοχὴ στὶς κάλτες μου. Ἔπεσα κατὰ λάθος.

Εἶχε ἕνα πάθος γιὰ τὴν εἰρωνεία.

Ἐξῆσε ἄλλες εἰκοσιτέσσερες ὥρες τῆς ἔστειλα λουλούδια στὸ νοσοκομεῖο κι' ὕστερα τὴν ἔθαψαν μὲ τοὺς ἑβραϊκοὺς κανόνες ἄφησε, θαρρῶ, καὶ κάποιο γράμμα σπῖτι της ὅπου ξανάλεγε πὼς τῆς ἦταν ἀ - δύ - να - το νὰ ζήσει. Ὁ πατέρας της δὲν ξέρω ἀπὸ ποιά ὑποπτη φροντίδα ἦ κι' ἀπὸ τύψεις ζήτησε νὰ μάθει γιατί ἦταν ἀδύνατο καὶ βρῆκε πὼς ἔφταιγε κάποιος δάσκαλος πὸ εἶχε μαλλώσει τὴ Ρένα δυὸ μέρες πρὶν ἀπ' τὸ θάνατό της κι' ἐγινε μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς κωμικὲς ἱστορίες πὸ δὲ λείπουν ἀπὸ κανένα δράμα ὃ διευθυντῆς τοῦ σχολειοῦ μας ἀποφάσισε νὰ διώξει τὸ δάσκαλο. Ζήτησα τότε νὰ τὸν δῶ ἰδιαιτέρως καὶ τὸν βεβαίωσα πὼς ἤξερα γιατί σκοτώθηκε ἡ Ρένα πὼς ὃ δάσκαλος ἦταν μιὰ ἀπ' τὶς πολλὲς δικαστικὲς πλάνες. Ὑστερα ἔγραψα κι' ἕνα γράμμα στὸν πατέρα λέγοντάς του πὼς ἡ κόρη του τὸν ἀγαποῦσε πολὺ ἤμουν βέβαιη γι' αὐτό.

Ἦξερα γιατί πέθανε ἡ Ρένα εἶναι πὸ δὲ θ' ἄγγιζε ποτὲ τὴν ἀθανασία εἶναι τόσο δύσκολο νὰ πειστεῖς πὼς δὲν εἶσαι μεγαλοφυΐα εἶναι τόσο δύσκολο δέκα καὶ εἴκοσι χρόνια ἀργότερα ἄν ζοῦσε τώρα θᾶταν δημόσιος ὑπάλληλος ὅπως ἐγώ.

Ἡ ἱστορία τούτη διαφέρει ἀπὸ μισὴ στήλη ἑφημερίδας γιατί φορᾶω πότε - πότε τὸ βραχιόλι τῆς Ρένας καὶ γιατί βρίσκεται σὲ κάποιο συρτάρι μιὰ φωτογραφία της ἐκεῖ μπορεῖς νὰ δεῖς τὰ πῖθ σκούρα μάτια τοῦ κόσμου κι' ἕνα σαγόνι σὲ σχῆμα ἔλεγείου καὶ κείνο τὸ ὕφος τῆς νεκροφιλίας ποῦχουν ὅλες οἱ παλῆς φωτογραφίες.

(Σηκώνεται κάθε τόσο και κοιτάζεται στον καθρέφτη. Ίσως αυτή η υπερβολική του συνείδηση τον φέρνει τελικά στην τρέλα. Ἡ διαφορά του ἀπ' τὴν κοπέλα τοῦ ὄγδοου πατώματος εἶναι πὼς κοιτάζει πρὸς τὰ ἔξω μὰ ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτό. Ἐνῶ τὸ κορίτσι ἀδιαφορεῖ).

Ὁ ἄνεμος ἀπ' ἔξω τρέχει πάνω στ' ἄλογο ἰούουου λέει ἢ ββββ τίποτα ἀπ' αὐτὰ θᾶχει κι' αὐτὸς μιὰ δικιά του γλωσσα ὅπως ὅλοι μας. Ὅλη τὴ νύχτα οἱ καμινάδες ἦταν ἀνήσυχες. Οὐρλιαζαν ἴσως γιατί μέναν καρφωμένες ἐκεῖ - πάνω στίς στέγες πίνοντας σκοτάδι καὶ θύελλες κι' ἔτσι εὐκόλα μπορεῖς νὰ γίνεις φονιάς ὅμως γιὰ νὰ μιλήσεις θᾶπρεπε νὰ ξέρεις τὴ γλωσσα τῶν πραγμάτων. Τὴ γλωσσα τῶν πραγμάτων τὴν ὥρα πὺν γίνονται ἐχθροὶ προπάντων ἀφοῦ συνδεθοῦν μὲ τραγούδια ἢ πάλι κείνο τὸ ἀπίθανο ἔλεος πὺν γλυστράει στήν ὄψη τους. Πὼς ἀλλοιῶς νὰ πεῖς τὴν ἱστορία τοῦ εὐνουχισμένου γάτου πὺν τόσο πολὺ πάχυνε ὥστε ἦταν ἀδύνατο ν' ἀκούσεις ἀπ' ἔξω πὼς φώναζε ὅλη τὴν ὥρα βοήθεια; Ἡ γρηὰ ἦταν χήρα ἀπὸ χρόνια εἴκοσι τριάντα σαράντα χρόνια κι' ὁ γάτος εὐνουχισμένος μποροῦσε λοιπὸν ἀνενόχλητα νὰ τοῦ τραβᾶει τὴν οὐρὰ γιατί μόνο νὰ οὐρλιάζει μποροῦσε. Στὸ τέλος συνήθισαν κι' οἱ δυὸ τὰ μαρτύρια τόσο πὺν τὰ θεωροῦσαν μιὰ ἀπλή γυμναστική ὕστερα ἀπ' τὸ φαῖ ὥστόσο εἶναι παρήγορο πὼς πάντα ντρέπονταν μπρὸς σ' ἓνα μάρτυρα.

ΔΕ ΦΤΑΙΩ. ὅσο κι' ἂν οἱ ἐνδείξεις εἶναι ἐναντίον μου ἢ φιλάργυρη τρελὴ τοῦ ἀπέναντι σπιτιοῦ πὺν δὲν ἄνοιξε ποτέ της τὰ παράθυρα μὴ τυχὸν καὶ τῆς ξοδέψει ὁ ἥλιος λίγη δικιά της παρουσία ἢ κυρία πὺν συνουσιάζεται ὅλη μέρα μὲ τὸν ὑπηρέτη της ὁ νέγρος πὺν ἦρθε νὰ σπουδάσει στήν Εὐρώπη καὶ τοῦ κλέψαν ὅλα τὰ ὑπάρχοντα στέλνοντάς τον ἔπειτα νὰ πολεμήσει γιὰ τὴν πατρίδα. Πιὸ κάτω ἢ ἄλλη τρελὴ πὺν κατόρθωσε νὰ σπάσει τίς ἀλυσίδες καὶ νὰ πνίξει τὴν συγκρατούμενη ἢ γυναίκα οὐρλιαζε μὲ τὰ χέρια δεμένα στὸ ζουρλομανδύα μὰ κανένας δὲν ἔτρεξε γιατί ἔτσι φώναζε σ' ὅλη της τὴ

ζωή ὅπως τῆ στιγμῆ τῆς ἀγωνίας τὸ ἴδιο οὐρλιαχτό. Παραπέρα ἢ βενετσιάνα πὸν δολοφονήθηκε ἀπ' τὸν προσωπιδοφόρο καθὼς τῆ ρωτοῦσε ἂν τῆς ἄγγιξε τὸ στιλέτο τὴν καρδιά μ' ἀκοῦς τὴν καρδιά κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐδῶ καὶ παντοῦ ὅλοι ἐμεῖς οἱ ἀνθρωπάκηδες πὸν δὲν εἴμαστε διόλου μὰ διόλου καμωμένοι γιὰ μυθιστορήματα.

(Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἀρχίζει σιγὰ ἰσιγὰ ὄσοοπ ν' ἀπογειώνεται. Ὅμως δυὸ τρελοὶ ποῦχουν τὴν ἴδια τρέλα δὲν εἶναι πιά, θαρρῶ, τρέλοί. Κι' ἂν σκεφτεῖς τίς παράλληλες ἀπελπισίες τῶν ἀνθρώπων τί ἄλλο εἶναι τρέλα).

Ἦξερα πὼς στὸ τέλος θὰ γινόμαστε φίλοι μ' αὐτὸν τὸν κίτρινο ἥλιο πὸν τὸν φοροῦσαν λοξὰ τὰ ἐπιπλα κάθε ἀπόγευμα. Στὶς πέντε παρὰ τέταρτο τὸ ρωλόι πάθαινε κρίση ἄγνωστο γιὰ ποιὸ λόγο. Στὸ τέλος μέναμε πάντα λίγοι λυπητεροὶ ἀνθρώποι ἀπ' ἔξω ἢ μυρουδιὰ τῶν ἀκακιῶν τὸ ἴδιο λυπητερή. Ὅλα στὸν ἴδιο τόνο ὁ τρελὸς πὸν περίμενε στὸν πάγκο παίζοντας σερενάτες πάνω σ' ἓνα σύρμα.

«Νυχτώνει Κάζη» κάπως ἔτσι ἦταν τὸ παληὸ ἐκεῖνο τραγουδάκι. «Κι' εἶσαι πάλι μόνος» ἔτσι συνέχιζε θαρρῶ πὼς ἄλλοιῶς θὲς νὰ συνέχιζε ὅλα τὰ τραγουδάκια ἔτσι ἀρχίζαν κι' ἔτσι συνέχιζαν. Κι' ὅσο ψάχνω ψάχνω ψάχνω βρίσκω πὼς τὸ μοναδικὸ μας φταιξιμὸ ἦταν πὼς ἤμαστε νέοι καὶ μονάχοι κι' αὐτοὶ πὸν θάρθουν τὸ ἴδιο ἴσως κάαααπως λιγώτερο μονάχοι καὶ ξέρω τώρα πὼς τὸ κάαααπως αὐτὸ λέγεται ἱστορία. Κάποιος ἄλλος θυμάμαι εἶχε τὴ συνήθεια νὰ μαχαιρώνει τοὺς συνανθρώπους του γιὰ νὰ τοὺς ζωγραφίζει τὴν ὥρα πὸν ξεψυχᾶνε. Ἐγὼ δοκιμάζω τὰ πράγματα μὲ τὸ δικό μου αἷμα. Ὅταν θέλω νὰ ξέρω τί γεύση ἔχει ἡ ἀλήθεια κόβω τὴν ἀριστερή μου φλέβα. Πότε ἀκριβῶς σταματᾶει ἡ αἱμορραγία ἐξαρτᾶται ἀπ' τὴ σημασία καὶ τὴ βαρύτητα τοῦ διδάγματος.

Κάποτε ἦταν μιὰ καρμανιόλα ἄλλωστε ὅλα τὰ πράγματα γίνηκαν κάποτε ἢ χτὲς τὸ βράδυ ἢ αὔριω ἢ τότε ποτὲ ἓνα πρᾶγμα δὲ γίνηκε τώρα. Μιὰ ἀληθινὴ καρμανιόλα πὸν γύριζε ἀπὸ πόλη σὲ πόλη κι' ἔδινε παραστάσεις. Κυρίες καὶ κύριοι

ἔλεγε ὁ ταχυδακτυλουργὸς πρὶν ν' ἀρχίσει. Τὸ πείραμα πού θά δῆτε ἔχει τοῦτο τὸ ἐξαιρετικὸ εἶναι ἀληθινό. Τὸ λεπίδι μπορεῖ πραγματικὰ νὰ μοῦ κόψει τὸ λαιμὸ ἂν δὲν τραβήξω τὸ κεφάλι μου τῇ στιγμῇ πού πρέπει. Ὑπόθεση ἑνὸς δευτερολέπτου. Φαινόνταν ἀπόλυτα πειστικὸς ἔξ ἄλλου πάντα πιστεῦω στὰ λόγια τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦτο μοῦ χει δημιουργήσει πρόσθετες δυσκολίες στὴν ἀρχὴ πιστεῦα πὼς ἔτσι τοὺς ἀφοπλίζω ἀργότερα ὅμως κατάλαβα πὼς ἦταν σὰ νὰ ξαπλώνομαι στὴ μέση τοῦ δρόμου ἀξιωνόντας ἀπ' τὸν ὁδοστρωτήρα νὰ περάσει ἀπ' τὴν ἄκρη. Ὁ ταχυδακτυλουργὸς ἔβαζε τὸ κεφάλι του στὴν καρμινιόλα τὸ λεπίδι ἔπεφτε τὴν ἄλλη στιγμῇ παρουσιαζόταν χαμογελαστὸς στὸ προσκήνιο. Ποτὲ κανεῖς δὲν ἔμαθε πόσος ἀκριβῶς ἦταν ὁ κίνδυνος. Ἄλλωστε κείνο πού κάνει τὴ ζωὴ μου δύσκολη εἶναι τ' ὅτι ἐπιμένω ν' αἶμαι ὁρατὸς ἀπ' ὅλες τὶς μεριές. Ὅμως κουράστηκα πιά ν' ἀκούω τοὺς ἀνθρώπους νὰ λένε ὄχι ὄχι ὄχι καμιὰ φορὰ καὶ τὰ πράγματα ὄχι κι' ἐγὼ κάθε μέρα ναὶ ὡς τὸ τέλος ναί. Κι' ἂν εἶν' αὐτὸ χαρακτήρας ἢ ἴδια ἀρνηση κάθε φορὰ ἐγὼ προτιμῶ νὰ μὴν ἔχω χαρακτήρα γι' αὐτὸ ὅση προσπάθεια μὲ χωρίζει ἀπ' τοὺς κοινούς ἀνθρώπους τόση ἀκριβῶς κι' ἀπὸ τοὺς καθαρὰ τρελοὺς. Τὸ ὅτι βλέπω διαρκῶς μπροστά μου τοὺς τρεῖς τουφεκισμένους φίλους μὲ τιμᾶει, θαρρῶ, ἰδιαίτερα μιὰ κι' ἦτανε φίλοι μου δὲ μπορῶ νὰ κάμω διαφορετικά. Ἄλλωστε ξέρω κάποιον πού μοῦ λέει ναὶ κείνη ἢ ὑπόγεια συνεννόηση μέσ' ἀπ' τὶς κατακόμβες ὁ μυστικὸς κώδικας πού μόνο ἐγὼ ἔχω τὸ κλειδί του. Ἄν κλείσω τὰ μάτια μου ξέρω μὲ κάθε λεπτομέρεια τί γίνεται στὸ δρόμο τί ὥρα εἶναι ἂν εἶναι μεσημέρι ὅλοι ἔχουν ἀνοίξει τὰ ραδιόφωνα ἂν εἶναι τρεῖς ἢ ὥρα τί χρῶμα ἀκριβῶς ἔχει τὸ πεζοδρόμιο τὴ νύχτα τὴ μετράω μὲ τὰ βήματα τῶν ἀνθρώπων. Νομίζεις πὼς εἶναι ἀκόμα μεσάνυχτα καὶ τότε ἀκούγεται ἓνα πουλὶ σὲ λίγο ἀπαντάει ἐν ἄλλο τρίτο τέταρτο ὁλόκληρη συμφωνία τὰ παραθυρόφυλλα ἀρχίζουν ν' ἀσπρίζουν. Κουβεντιάζω τόσο εὐκόλα μὲ τὶς σιωπὲς καὶ τὰ πράγματα ἄλλωστε τὸ ἴδιο ἔκανα κι' ὅταν ἤμουν μικρὸς μὲ τὴ διαφορὰ πὼς τώρα πιά δὲ μοῦ τὸ συγχωρεῖ κανεῖς. Μόλις ἀνοίξω τὰ μάτια μου βρίσκεται στερεότυπα μπροστά μου ἡ Νεκρὰ Θάλασσα.

Πόσες πόρτες ἔτοιμες ν' ἀνοίξουν στήν πρώτη κρούση τῆς τρέλας πόσες εὐθραυστες πόρτες. Ἐνα δύσκολο πρόβλημα ἀριθμητικῆς μοίρασε μιὰ καρδιά σέ ἄπειρα ἀνόμοια κομμάτια ὅλοι ἔμεις σ' αὐτὸ τὸ ξενοδοχεῖο κλεισμένοι ὁ καθένας στὸ δικὸ του τοῖχο πὺ δὲ θὰ ποῦμε ποτὲ ἐσύ. Μονάχα ἔτσι μονάχα ἂν μοιράσω ὅλα τὰ κομμάτια τῆς καρδιᾶς μου κι' ἄς μὲ κλείσουν στὸ φρενοκομεῖο πῶς νὰ τὴν πείς τόση ἀγάπη. Ὡρες - ὦρες ἀκούω ἀπὸ μέσα τὰ τινάγματα ἐνὸς ζώου πὺ ζητάει νὰ λυτρωθεῖ σφίγγω τὰ μηλίγγια μὰ μπορεῖ ἢ ἔκρηξη νὰ γίνει ἄλλοῦ ἐλευθέρα πάλι ἀγκαλιαζόμαστε σφιχτὰ προσπαθῶ νὰ τοῦ σπάσω τὰ κόκκαλα χωρὶς νὰ βλέπω τὸ πρόσωπό του δὲν ξέρω κἂν ἂν εἶναι ἐχθρὸς σιγὰ - σιγὰ ὑποχωρεῖ βγαίνει τὸ οὐράνιο τόξο ἕνα πολικὸ τοπεῖο δίχως χαρά. Γλύτωση καὶ σήμερα ἴσως θᾶταν προτιμότερη ἢ ἀνοιχτὴ τρέλα ἕνα γέλοιο πανηγυρικὸ πὺ παραμονεύει ἀπ' τὴν ὥρα πὺ γεννήθηκα. Τὴν ἄλλη μέρα μούχει στήσει πάλι καρτέρι μόλις καταπιαστῶ μὲ τὸ ἴδιο πρόβλημα τὸ ἴδιο πάντα τὸ δικὸ μας μὲ περιμένει στήν ἴδια στροφὴ τοῦ δρόμου. Πόσες πόρτες ἔτοιμες ν' ἀνοίξουν ν' ἀνοίξουν στήν πρώτη κρούση τῆς τρέλας πόσες εὐθραυστες πόρτες.

Ὁ ἀγέρας πὺ φουχτώνω κάθε φορὰ πὺ πάω ν' ἀγγίξω κάτι δικό μου.

Τὰ φύλλα πὺ κυνηγιοῦνται σὰν πουλιά.

Οἱ φίλοι τῶν εἴκοσί μας χρόνων πὺ τόσο ἀπίθανα ἔφυγαν καὶ κεῖναι πὺ τόσο ἀπίθανα ζοῦν.

Οἱ δρόμοι κι' οἱ πλατεῖες πὺ τίς σάρωσε ἢ Κυριακὴ καὶ κεῖνο τὸ κόκκινο φῶς πὺ ἔλπιζες ὅτι δὲν εἶναι ρεκλάμα.

Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ ἦταν ἕνα παραμῦθι.

506

—Τί ὥρα πρέπει νᾶσαι σπῖτι σου;

—Στις ὀχτώ.

—Τόσο νωρίς;

—Μά...

—Ἄλλες γυναῖκες εἶναι πιὸ ἐπιτήδεις.

—“Άλλες γυναίκες . . .

—Δὲ φαίνεσαι καὶ πολὺ εὐχαριστημένη.

—Πῶς . . . μονάχα . . .

—Σὲ πειράζει τὸ λοκάλ;

—Δὲν ξέρω . . . ἡ ἰδέα πῶς ἔχουν περάσει τόσα ζευγάρια πάνω ἀπ’ τὸ ἴδιο κρεβάτι . . .

—Μὰ δὲν ἦταν δυνατόν νὰ γίνει ἀλλοιῶς. Κι’ ἔπειτα τὰ σεντόνια εἶναι καθαρά. Κοίτα.

Τὰ σεντόνια εἶναι καθαρά πολὺνυυ καθαρά. Δὲ θὰ γλυτώσετε, λέγαν. Κάπως ἔτσι. Ἡ λευκότητά τους ἔκλεινε τὴν πείρα ὅλων τῶν προηγούμενων κορμιῶν, ἐξ ἄλλου ὅλες οἱ μεγάλες ἀθωότητες ἀκόμα καὶ τοῦ θεοῦ ἔτσι εἶναι καμωμένες. Ἐκείνη ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ φύτρωσε τὸ τραγουδάκι πού τέλειωνε. «Μὴ ξεχνᾶς τὸ δῶρο σου, ἀγάπη μου». Κάθε φορὰ ἡ διαδικασία μὲ τὴ διευθύντρια τοῦ ξενοδοχείου τὴν ἔκαιγε ἢ τὴν πάγωνε ἔχετε κανένα δωμάτιο γιὰ δυὸ τρεῖς ὥρες μειδίαμα νὰ σᾶς δώσω τὸ 506. Δοκίμασε κατὰ σειρὰ ὅλες τὶς δυνατὲς στάσεις τὴν εὐγένεια τὴν ἀδιαφορία τὴν ἄγνοια τὴν ὑπεροψία τὴν ἄνεση τὴ μετριοφροσύνη ἀδύνατον ὅλα στὸ ἴδιο κατέληγαν. Στὸ τέλος πὰ ἀφέθηκε στὴ συνήθεια.

Ἔστερα ἓνα παλῆ ὄνειρο, κάποια ἀπίθανη δίκη ὅπου ἄρχισε νὰ χτυπάει μ’ ὅλη τῆς τὴ δύναμη στὸ πρόσωπο τὸν συνηγόρο. Ἔστερα τὰ χέρια του στὶς γάμπες τῆς. Χρειαζόταν μιὰ κάποια ἀρχή. Ἔως ἐδῶ ἀκόμα ὅλα ἦταν ψεύτικα. Ἔως ἐδῶ. Ὡς τοὺς μηρούς. Ἀπὸ κεῖ κι’ ἀπάνω εἶναι πιὸ δύσκολο νᾶσαι συμβατικός. Ἔστερα κείνο τὸ ἀπροσδόκητο παραμῦθι μὲ τὸ βασιλόπουλο πού πῆγε νὰ πάρει γυναίκα του τὴ μεγαλύτερη ἀπ’ τὶς τρεῖς ἀδερφές.

—Θὰ σὲ κάνω βασίλισσα, τῆς εἶπε ὅταν φτάσανε στὸν κάτω κόσμο, ἂν μοῦ κάνεις μιὰ χάρη, μιὰ μονάχα. Νὰ φᾶς ὡμὴ αὐτὴ τὴν κοιλιά. Πρόσεχε μὴ μὲ γελάσεις γιατί θὰ τὴ ρωτήσω καὶ θὰ μ’ ἀπαντήσει.

Τὸ βασιλόπουλο ἔφυγε γιὰ τὸ κυνήγι κι’ ἡ ὥραία πού συχαινόταν τὴν κοιλιά τὴν κόβει κομμάτια - κομμάτια καὶ τὴν πετάει στὰ ξύλα. Ὅταν ὁ ἄντρας γύρισε τὸ βράδυ ρωτάει. «Ποῦ εἶσαι κοιλιά;»

—Μές στα ξύλα πεταμένη, απαντάει εκείνη.

. . . οί καλτσοδέτες του πόσο αντιπαθητικό πράγμα. Όσπου να γδυθεί ένας άντρας πρέπει να γυρίζεις τὸ κεφάλι ἄλλου προπάντων ὅταν δὲν εἶναι νέος.

(ἅπ' τὴν ἄλλη μεριά τίποτε. Τὸν ἀπασχολεῖ πολὺ τὸ ὄργανό του. Σὲ ἄλλες ὥρες τὸν ἴδιο ρόλο παίξει τὸ μουστάκι του.)

Τότε τὸ βασιλόπουλο ἔδωσε ἓνα μπάτσο στὴν ὠραία καὶ τὴν ἔκαμε ἄγαλμα. Ὑστερα πῆγε καὶ βρῆκε τὸν πατέρα.

—Ἡ κόρη σου εἶναι εὐτυχισμένη στὸ βασίλειό μου, τοῦ λέει, μόνο ἀποζητάει τὴν ἀδερφή της. Δός μου τὴν λίγο καιρὸ καὶ στὴν ξαναφέρνω.

—Μετὰ χαρᾶς, λέει ὁ γέρος νὰ στή δώσω κι' ἔτσι ἔφυγε κι' ἡ δεύτερη ἀδερφή.

—Θὰ σὲ κάνω βασίλισσα, τῆς εἶπε τὸ βασιλόπουλο ὅταν φτάσανε στὸν κάτω κόσμος, ἂν μοῦ κάνεις μιὰ χάρη, μιὰ μονάχα. Νὰ φᾶς ὦμῃ αὐτὴ τὴν κοιλιά. Πρόσεχε μὴ μὲ γελάσεις γιατί θὰ τὴ ρωτήσω καὶ θὰ μ' ἀπαντήσει.

Ὑστερα ἔφυγε γιὰ τὸ κυνήγι κι' ἡ ὠραία ποὺ συχαινόταν τὴν κοιλιά τὴν κόβει κομμάτια - κομμάτια καὶ τὴν πετάει στὰ ξύλα. Ὅταν ὁ άντρας γύρισε τὸ βράδυ ρωτάει : «Ποῦ εἶσαι, κοιλιά;»

—Μές στα ξύλα πεταμένη, απαντάει εκείνη.

Ἐνα ἀνδρικό πουκάμισο εἶναι πολὺ ἐλκυστικὸ ζωσμένο σὲ μιὰ πέτσινη ζώνη. Ὅταν ὅμως χάσκει πάνω ἀπὸ δυὸ πλαδαροὺς μηροὺς ποῦχουν συνηθίσει νὰ κρύβονται καὶ ντρέπονται τὸ φῶς κι' ἀπὸ κάτω κείνο τὸ καχύποπτο φανελάκι. πφφφ! Μιὰ γυναίκα θὰ προτιμοῦσε νὰ κρυώνει παρά.

Ἀξαφνα θέλησε νᾶναι ἡ κεπέλα ποὺ ἔκρυβε τὸ κεφάλι στὸν ὦμο τοῦ άντρα, ὅχι αὐτοῦ ἔδῳ, ἑνὸς ἄλλου. Τὴν ἴδια στιγμή θυμήθηκε πὼς τὰ στήθη της εἶχαν ἀρχίσει νὰ μαραίνονται καὶ στέρωσε τὰ χέρια πίσω ἀπ' τὸ κεφάλι.

Ὁ άντρας ἔσβυσε τὸ τσιγάρο, ἡ πολὺ γνώριμη κι' ἀτομικὴ τούτη κίνηση τὸν στέρωσε καὶ τὴν κοίταξε τώρα μὲ τὴ βεβαιότητα τῆς ὑπεροχῆς.

Θέλησε πάλι νᾶναι ἡ κοπέλα πού ἔλεγε τὸ σῶμα «ἐκεῖ» καὶ πού ἄνοιγε «ἔπειτα» τὰ μάτια της μουρμουρίζοντας καλημέρα. Ἐντὺς γι' αὐτὸ σηκώθηκε καὶ πῆγε στὸ νιπτήρα νὰ πλυθεῖ. Ὁ καθρέφτης τὴν κοίταξε ἀδιάφορος φοροῦσε μιὰ περούκα χρυσαφένια κι' εἶχαν δεῖ τὰ μάτια του τόσες γυναῖκες νὰ κάνουν τὴν ἴδια κίνηση. Ἴσως ἡ συνήθεια νὰ τοῦδωσε αὐτὴ τὴν ἀπάθεια ἴσως τ' ὅτι ἦτανε καθρέφτης.

Περάσαμε πιά στὴ συζυγικὴ φάση. Στὴν ἀρχὴ ντρεπόμαστε περισσότερο γύρισε ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά τώρα ὅμως ἡ γύμνια δὲν ἔχει πιά κανένα ἑξαλλο νόημα γιὰ μᾶς ἔγινε μονάχα αὐτὸ το πολικὸ φῶς πού εἶναι βουτηγμένος ὁ κόσμος. Ἄχρηστη κι' ἀδειανὴ κούραση. Κάθε στιγμή καὶ πιὸ ἄχρηστη ὥσπου ἔγινε πικρὴ πολὺ πικρὴ.

Τότε τὸ βασιλόπουλο ἔδωσε ἓνα μπάτσο στὴν ὠραία καὶ τὴν ἔκαμε ἄγαλμα. Ὑστερα πῆγε καὶ βρῆκε τὸν πατέρα.

—Οἱ κόρες σου εἶναι εὐτυχισμένες στὸ βασίλειό μου, τοῦ λέει, μόνο ζητᾶνε τὴν ἀδερφή τους τὴ μικρότερη.

—Μετὰ χαρᾶς, λέει ὁ γέρος, νὰ στὴ δώσω κι' ἔτσι ἔφυγε κι' ἡ μικρότερη ἀδερφή.

Στὸ δρόμο πού πῆγαιναν παρουσιάστηκε ἡ μοῖρα τῆς κοπέλας καὶ σὰ μοῖρα πού ἦταν τῆς μίλησε δίχως ν' ἀκοῦν οἱ ἄλλοι.

—Ὅταν θὰ πᾶς στὸν κάτω κόσμο, τῆς λέει, τὸ βασιλόπουλο θὰ σοῦ ζητήσῃ νὰ φᾶς ὠμὴ μιὰ κοιλιά. Μὴν τοῦ πεῖς ὄχι μόνο ὅταν φύγει πάρτηνε καὶ δέστην πάνω στὴν κοιλιά σου.

Ὅταν τὸ βράδυ ὁ ἄντρας γύρισε ἀπ' τὸ κυνήγι φωνάζει.

—Ποῦ εἶσαι κοιλιά;

—Σὲ μιὰ ζεστὴ κοιλιά, ἀπαντᾶει ἐκείνη.

Τὸ δωμάτιο ἔφεξε καὶ κατάλαβε πὼς ζοῦσε. Ὅπως ζοῦν τὰ ἐνετικὰ φαναράκια, μὲ τὸ σῶμα φωτεινὸ. Ἡ γυναῖκα χαμογελοῦσε ἀπὸ μακρὰ ὅμως ἐκεῖνος τόσο μακρὰ δὲ θὰ μπορούσε ποτὲ νὰ βρεθεῖ ὅσο κι' ἂν ἦτανε δικός του ὁ κόσμος. Ἴσως ὑπῆρχε μιὰ χαρὰ ἀκόμα πιὸ μακρυνὴ τὴν ἡμέρα πού δυὸ ἄνθρωποι δὲ θὰ ξυπνοῦσαν ἀνόμοιοι τὴν ἡμέρα πού.

Ἐξακολούθησε νὰ χαμογελάει μ' εὐγνωμοσύνη γιὰ τὸ σῶμα τοῦ ἄλλου ἀλλὰ τώρα πιά καὶ μὲ κάποια αὐτάρκεια χωρὶς συνενοχὴ κι' ὁ ἄντρας ἄρχισε νὰ αἰσθάνεται γελασμένος γιὰ ὅλα τὰ πράγματα ποὺ ἔβλεπε χωρὶς νὰ τοῦ δείχνει. Ὁ συνλύκος δὲ θὰ μοῦ συγχωρήσει ποτὲ τὴν ἡδονὴ ποὺ μοῦδωσε ὅτε τὴ μοναξιά του οὔτε τὴ δικιά μου. (Μὰ πάλι πῶς νὰ μιλήσεις στὴ θέση τοῦ ἄλλου δίχως νὰ ξέρεις τί γίνεται ἀπέναντι; Ἐξ ἄλλου ὅ,τι εἶναι ἐξευτελιστικὸ φροντίζει κανεὶς πάντα νὰ τὸ σκέφτεται σὲ τρίτο πρόσωπο).

Τὰ χέρια του περπάτησαν πάλι στὸ σῶμα της, τὰ ὑποκριτικά του χέρια. Δὲ μπορεῖς νὰ μοῦ πεῖς ὅχι δὲ μπορεῖς ὁ κανόνας τοῦ παιχνιδιοῦ καὶ ἔξω ἀπ' τοὺς κανόνες πάλι τὸ ἴδιο τ' ἀκοῦς κάθε σου ἀναπνοὴ καὶ πιὸ δύσκολη καὶ πιὸ πολὺ θὰ μὲ μισεῖς ὡς τὴν τελευταία στιγμὴ τοῦ ἀφόρητου σ' ἀκούω ποὺ φωνάζεις βοήθειααα.

—Μή! Μή! θάθελε νὰ φωνάξει ἡ γυναίκα δίχως ἀγριάδα μονάχα μὲ μιὰ μαλακιὰ διάθεση νὰ κλάψει ἄλλωστε πολλὲς φορές δάκρυζε κι' ὕστερα ἀπὸ νὰ φλυτζάνι τσαΐ γιὰ τὸν ἴδιο λόγο ποὺ κλαῖμε ὅλοι μας γιὰ τὸ ἀνέφικτο. Δὲν ξέρω νὰ μιλήσω γλυστράω καὶ πέφτω πάνω στὶς κουβέντες ὅπως στὸν πάγο δὲν ξέρω νὰ μιλήσω κι' ἂν σωπάσω πάλι θάσαι ὁ δυνατότερος. Ὅμως ἂν ἀρχίσω νὰ χτυπάω σιγὰ-σιγὰ πολύνυ σιγάαα στὸν τοῖχο τὰκ-τὰκ ἐδῶ ἐκεῖ πάλι καὶ πάλι ἐδῶ πιὸ πάνω ἔτοιμη γιὰ ὅλες τὶς σιωπὲς ἂν ἀρχίσω νὰ χτυπάω σιγὰ-σιγὰ ὡς τὸ τέλος ἴσως κάποτε μοῦ ἀπαντήσεις.

Ὁ ἄντρας ἀναψε πάλι τσιγάρο. Ἦταν συνήθως ἓνα δεῦτερο τέλος. Μὰ ἡ νίκη τὸν εἶχε ἀφήσει ἐκνευρισμένο.

—Τί ὥρα εἶναι;

Τὸ ρολοῖ, ἀποκοιμισμένο πλάϊ στὸ κομοδίνο, τινάχτηκε ἀπ' τὸν ὕπνο.

—Ὁχτὼ καὶ δέκα.

—ᾠ θε μου.

Κάθε φορὰ ἦταν ὀχτὼ καὶ δέκα καὶ κάθε φορὰ ᾠ θε μου. Πετᾶχτηκε ἀπ' τὸ κρεβάτι ὁ ἄλλος ἐξακολούθησε νὰ κλπίζει.

—Θέλεις νὰ σηκωθείς; Εἶναι ἀργά.

—Νὰ τελειώσω τὸ τσιγάρο μου. Ἐγὼ ντύνουμαι σὲ δυὸ λεπτά.

Ἡ βιασύνη ἔδιωξε ἀπ' τὸν ἄερα αὐτὰ πού δὲ φαίνονταν.

—Τί θὰ πεῖς στὸ Γιάννη; τὴ ρώτησε ἀπ' τὸ κρεβάτι. Θὲς λεπτότητα θὲς ζηλοτυπία δὲν τὸν ἔλεγε ἄντρα της.

—Δὲν ξέρω ἀκόμα . . . Θὰ σκεφτῶ στὸ δρόμο.

Ἐπιτέλους σηκώθηκε καὶ κεῖνος καὶ βρέθηκε ἕτοιμος προ-
τύτερα. Τώρα πού ἦταν ντυμένοι τὰ συμπεράσματα τοῦ ἀπο-
γεύματος φάνηκαν. Τόσες ὥρες γιὰ κείνη - δὰ τὴ στιγμή τὴ
δεύτερη φορά. Γι' αὐτὸν ἔξακολουθοῦσε νὰ λογαριάζει ἡ τρίτη
ὄσο κι' ἄν.

—Πότε θὰ σὲ ξαναδῶ; Καλύτερα νὰ μὴ σοῦ τηλεφωνάω.

—Παρασκευὴ ἢ Σάβατο . . . ὅπως θέλεις.

—Σάβατο ἀπόγεμα στὸ ἴδιο μέρος.

Ἐβγαλε τὸ μαντήλι της ἀπ' τὴν τσάντα γιὰ νὰ σκουπίσει
τὴ στραβὴ γραμμὴ τῶν χειλιῶν. Ἐνα μεγάλο ἀνδρικό μαντήλι
μὲ κάποιον I. K. κεντημένο. Σ' αὐτὰ τ' ἀπογεύματα ἔπαιρνε
πάντα ἀνδρικά μαντήλια.

Τὴ φίλησε προσεχτικὰ γιὰ νὰ τῆς πεῖ ἀντίο τ' ἀρχικὰ τοῦ
μαντηλιοῦ κοίταζαν τὸ χαλὶ τὴ στιγμή πού τὴ φιλοῦσε βρῆκε
ποῦ θὰ μπορούσε ν'ἄναι τέτοια ὥρα κι' ἄργησε κι' ἀποφάσισε
πὼς ναὶ ἔνα ὀλόκληρο ἀπόγεμα γιὰ κείνη - δὰ τὴ στιγμή τὴ
δεύτερη φορά.

693

(Ὁ ἔνοικος ἔχει αἰσθητὴ κύφωση. Μπαίνει μὲς στὸ δωμάτιο
σὰν ν' ἀρχίζει μιὰν ἀρχινισμένη κουβέντα. Πάντα δίνει αὐτὴ
τὴν ἐντύπωση ἐνὸς καιτιὶ πὸν συνεχίζεται χωρὶς ἀρχὴ καὶ χω-
ρὶς τέλος. Ἐχει τὸ σακάκι ριγμένο στοὺς ὤμους πολλὰ βιβλία
σκόνη κουτιὰ γεμάτα κακογραφία κουτιὰ μὲ νεσκαφὲ πάλι βι-
βλία γενικὴ ἀτμόσφαιρα πίκρας. Καὶ—περίεργο—ὄσο περισσό-
τερο γεμίζει τὸ δωμάτιο, τόσο πιὸ ἀποστεωμένο δείχνει.)

περπατῶ περπατῶ περπατῶ δρόμοι κι' ἄλλοι δρόμοι ἄν
σταματᾶώ κάποτε αὐτὸ συμβαίνει ὅπως διόλου τυχαῖα πὼς νὰ

μετρήσουν δυὸ πόδια τοὺς ἄπειρους δρόμους μιᾶς πόλης. Πάλι σπίτια ἀδύνατο νὰ γλυτώσω ἀπ' τὴν πολιτεία τὸ μάτι της καρφωμένο ἀπάνω μου ἄλλωστε δὲν πρόκειται γι' αὐτὸ φταίει τ' ὅτι δὲ γίνεται νὰ ξυπνήσω τρία χρόνια ἀργότερα. Δὲ θυμᾶμαι νὰ σκέφτομαι τίποτα οὔτε κἂν τ' ὅτι ἔφυγε οὔτε κἂν τὴν κούραση εἶμαι ὀλόκληρος δοσμένος στὰ δευτερόλεπτα πού περνᾶνε ἀγωνίζομαι νὰ τὰ σπρώξω προσπαθῶ ν' ἀκούσω τὸν κρότο τῶν βημάτων τους. Δὲν εἶναι ἄλλωστε κάτι ὀμαλὸ ἐκείνη ἢ ἀργυρὴ ἐντύπωση πού ἐννοεῖς ὅταν λὲς κυλάει ὁ χρόνος εἶναι μᾶλλον μιὰ τεντωμένη σιωπὴ κι' ὕστερα αἰσθάνεσαι τὸ λεπτοδείχτη πού παραμερίζει μ' ἓνα σπασμὸ θαρρῶ πὼς τὸν ἀκούω νὰ γελάει μὲ κακία εἶναι κι' αὐτὸς ἐχθρὸς μου ὕστερα ἔρχεται ἄλλος κι' ἄλλος ὡς τὰ βάρη τῆς αἰωνιότητος.

Ἄλλοτε στὰ παραμύθια ὅλα τὰ δράματα γίνονταν τόσο ἀπαλὰ δρόμο παίρνει δρόμο ἀφίνει καὶ πάει νὰ βρεῖ τ' ἀθάνατο νερὸ πού νόμιζα πὼς δὲ χωροῦσε στὴ ζωὴ καμιὰ λύπη. Τὸ ἴδιο στὶς εἰκόνες τῶν βιβλίων οἱ ἄνθρωποι ἔμοιαζαν τόσο παστρικοὶ καὶ καλοντυμένοι ἀκόμα κι' οἱ φτωχότεροι τόσο παστρικοὶ πού ἀποροῦσες γιατί νὰ μὴν εἶναι ἔτσι καὶ στὸ δρόμο. Ἡ πρώτη ἐκπληξὴ ἦταν ἓνα κάποιο αἶσθημα ἀνασφάλειας κάτι εἶχε ἀρχίσει νὰ σαλεύει στὴ γῆ σὰν ἀνακάλυψη τὴν προσωπικὴ μου ζωὴ σὰν εἶδα πὼς ὅσους δρόμους κι' ἂν περπατήσω ὡς τὴν ὥρα πού θὰ πεθάνω θὰ μείνω πάντα ἐγὼ πὼς ζοῦν ἀλήθεια οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι. Ἐνα αἶσθημα ἐνέδρας πάει τέλειωσε ἡμουν ἀνεπίστροφος κι' ἀπὸ τότε μούλειψε ἡ ἀπλότητα ἦταν ὁ μόνος τρόπος λοιπὸν δὲ φταίω ἐγὼ ἂν τὸ φτέρνισμά μου ἦ ἢ καλημέρα πού λέω εἶναι φορτωμένα κοσμοθεωρία. Κἀτι παραπάνω τὸ αἶσθημα ἐνὸς κρυφοῦ ἐγκλήματος ὅταν ἔλεγε ἡ μητέρα μου ἔτσι καμπούρης ποῦσαι καμιὰ γυναίκα δὲ θὰ σ' ἀγαπήσει ποτὲ καὶ μόνο ὁ ἔρωτας ἀξίζει στὴ ζωὴ. Ἄλλωστε τὸ ἀπόδειξε σὰν πέθανε ὁ πατέρας μου καὶ μάλιστα μὲ κάποια ἰδιαίτερη προτίμηση στὰ γαλόνια. Ὅμως ὅταν ἔφυγα ἀπὸ κεῖ κάτω τόσο πρόχειρα δὲν ἤξερα πὼς ἔφευγα γιὰ πάντα γιὰ τοῦτο δὲν πρόκαμα ν' ἀποχαιρετήσω τίποτα. Ἄν τῷξερα ἴσως νὰ πρόσεχα περισσότερο στὸ πὼς ζῶ μιὰ κι' ὅλη αὐτὴ ἢ προχειρότητα θὰ ἔπηζε κάποτε ὁ - ρι - σι -

κά ἴσως φρόντιζα περισσότερο τὸ πρόσωπο τῆς κάθε μέρας πὺ σχηματιζόταν ὅπως - ὅπως μέσ' ἀπ' τὴν ἀβουλία μου κι' αὐτὸ τὸ παρὰ λίγο πὺ δὲν πέτυχα ποτὲ ἔχει πιά κολλήσει ἀπάνω μου θὰ πετρώσουμε σιγὰ - σιγὰ μαζὶ ἓνα μέρος τὰ κάτω μου ἄκρα ἔχει κιόλας παγώσει. Κακὸς κι' ἄσκημος καθὼς ἤμουνα βγῆκα ἔξυπνος τί ἄλλο.

(Δὲν τίς συνήθίζει κάτι τέτοιες ὁμολογίες, ἴσα - ἴσα. Πρέπει λοιπὸν νὰ ὑποφέρει πολὺ. Ἡ Μόνικα ἦταν ὁ μόνος ἄνθρωπος πὺ γιὰ πρώτη φορὰ ὁ μόνος ἄνθρωπος πὺ. Μὰ πάλι ἓνας διανοούμενος δὲν εἶναι ποτὲ ἀπόλυτα πειστικὸς διὰ εἶναι δυστυχισμένος. Χρειάζεται ἄραγε νὰ πεῖ κανεὶς ὅτι καπνίζει τό νὰ τσιγάρο πάνω σι' ἄλλο ;)

"Ἄν γύριζε τώρα ἄλλωστε δὲ χωράει ἂν ὅπωςδήποτε θὰ γυρίσει τώρα πὺ ξέρω περιμένω περπατώντας δρόμοι πάλι δρόμοι δὲ γίνεται νὰ τελειώσουν αὐριο πάλι θ' ἀρχίσω νὰ περπατῶ αὐριο πάλι ἢ ἴδια γεύση τοῦ ἐμετοῦ κι' ἢ δίψα δίψα χωρὶς νὰ μπορῶ νὰ πιῶ. Στριβῶ ἓνα ὅποιοδήποτε στενὸ δὲν ἔχω τὴ δύναμη ν' ἀποφασίσω ποτὲ δὲν ἤμουν τόσο ἀδειανὸς καὶ τὰ σπίτια μικρὸς φυλακὸς ἀγωνίας κι' ἀπ' ἔξω πάλι φυλακὴ. Σιγὰ - σιγὰ βραδυάζουν κι' οἱ ἄνθρωποι κι' οἱ δρόμοι καὶ τὸ φῶς ἐξαφανίζομαι ὀλωσδιόλου μὰ καὶ τὴν ἡμέρα σχεδὸν δὲ φαίνομαι καθόλου ἂν κρίνω ἀπ' τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων εἶμαι ἓνας ἀπόλυτα οὐδέτερος κι' ἄσημος φουκαρὰς ἀκόμα καὶ τώρα πὺ κανονικὰ θὰ πρέπει τὰ μάτια μου νὰ στάζουν αἷμα. Ἐξ ἄλλου τὸ παραδέχομαι ναὶ φυσικὰ πολὺ κακὸ γοῦστο κι' ἀνοησίες τὸ μελόδραμα ἦταν πάντα ὁ μεγάλος μου κίνδυνος. Ἄν καὶ μόνιμα ἔχω τὴν ἐντύπωση πὺς λίγο ἀκόμα καιρὸ ἂν εἶχα λίγο ἂν μὲ βοηθοῦσε ἢ τύχη μὰ προπάντων ἂν δὲν εἶχα κείνη τὴν ἀκατανίκητη τάση νὰ ξεφεύγω κατὰ τὴν ἐφαπτομένη μου ἴσως νὰ μὴν ἤμουν ἀποτυχημένος. Τώρα διασταυρώνομαι ἀφηρημένα μ' ἄλλους φουκαράδες φορᾶμε ὅλοι μᾶλλον βρώμικα ἐσώρρουχα καὶ μιὰ πολὺ συγκινητικὴ γραβάτα ἀποφεύγω νὰ μᾶς σκεφτῶ γυμνοὺς γιατί ἢ ἀηδία τότε μὲ ὑπερβαίνει ἴσως ἐπειδὴ δὲν ἀγαπάω ἀρκετὰ τοὺς

ἀνθρώπους καὶ θυμᾶμαι πὼς πρέπει νὰ πάω στὸ ἀποχωρητή-
ριο ἔχω ἐπισημάνει τρία τέσσερα σ' ὅλη τὴν πόλη. Κατεβαίνω
στὸ ὑπόγειο προσπαθώντας νὰ μὴν ἀναπνεύσω ἢ παίρνοντας,
σὲ τελευταία ἀνάγκη, μικρὲς καὶ γρήγορες ἀναπνοές. Τὸ τενε-
κάκι τῆς γυναίκας ποὺ πλέκει κάλτσα γράφει ἀπάνω 5 δρ. εἶ-
ναι κι' αὐτὸ ἔν' ἀπὸ τὰ πολλὰ ἐπαγγέλματα ποὺ μὲ ὑπερβαί-
νουν. "Όταν τελειώσω ρίχνω ἕναν ἀριθμὸ κερμάτων χάνον-
ται μὲ θόρυβο μέσα στ' ἄλλα σὰ εὐ κουμεπαρά.

"Ἐχω πιά ἀνεβεῖ τις σκάλες τοῦ ὑπόγειου ὅταν ἄξαφνα
πετάγεται ἀπ' τὴν καρέκλα της καὶ μοῦ γαυγίζει πάνω ἀπ' τὰ
γυαλιά της.

—Πόσα ρίξατε;

—Ἐφτά, ἀντιγαυγίζω γιατί προσβάλλομαι κι' ἐνοχλοῦ-
μαι.

—"Α! Εὐχαριστῶ.

Τὸ πρόσωπό της εἶναι παράδεισος μπουνάτσα κι' ὅ,τι ἄλλο
τέτοιο. Ντρέπομαι ντρέπομαι θέλω νὰ φωνάξω μὰ ὅλ' αὐτὰ
ταιριάζουν πολὺ μεταξύ τους καὶ μὲ μένα λοιπὸν ξαναρχίζω
νὰ περπατῶ μέρες μέρες μέρες.

(Ἐδῶ ἕνα μεγάλο κενὸ πῶς νὰ τὸ παραστήσεις ἀφοῦ ἄλλωστε
δὲν εἶναι κενὸ θέλω νὰ πῶ μιὰ λευκὴ κηλίδα εἶναι μᾶλλον
κάτι σὰν ἰστός ἀράχνης ἀνεπαίσθητο κι' ἀηδιαστικὸ ἕνα πλη-
θος ζωῦφια ποὺ τρέχουν κυκλικὰ ἔτοιμα νὰ ἐξαφανιστοῦν ἀμέ-
σως μόλις ρωτήσεις : Τί σκέφτεσαι ; Τώρα ξαναθυμήθηκε. Εἶ-
ναι στιγμιαῖο ἀλλὰ πολὺ ριζικὸ θᾶθελε πολὺ νὰ φωνάξει ἄχ.)

Θυμᾶμαι μιὰ σειρὰ ἄχρηστες συνταγές γιὰ τὴν τεχνικὴ
τῆς δυστυχίας συνουσιάζεσαι τὸ ἴδιο βράδυ μὲ ἄλλη γυναίκα
ἀλλάζεις σπίτι φίλου κι' ἀσχολίες ἀκριβῶς ὅπως ὅταν καταδιώ-
κεσαι ἄλλωστε καὶ τώρα καταδιώκομαι καὶ συγκεντρώνεσαι
ὀλόκληρος στὴν ἐργασία. "Όμως ὅλ' αὐτὰ χρειάζονται πλού-
σιους καὶ μεθοδικούς ἀνθρώπους κι' αὐτοὶ δὲ θάναυ ποτέ τους
δυστυχισμένοι ἀφήνω ποὺ δὲ γίνεται νὰ βρεῖς δύναμη γιὰ
τόση προσπάθεια δὲ γίνεται. Καὶ περνᾶνε τόσες ἄσπρες μέρες
ποὺ δὲν εἶναι καθόλου ἄσπρες ὅλος αὐτὸς ὁ καιρὸς λίγο σὰν

τις χαλκομανίες τῶν μικρῶν παιδιῶν πού πρέπει νά βγάλεις τὸ χαρτί γιὰ νά δεῖς τὸ πρόσωπό τους κάθε μέρα καὶ πιὸ φτωχὸς καὶ πιὸ κατάδικος ποῦ νά περιμαζέψω τὰ κομμάτια ἀπ' τὸ πτώμα μου.

Ξαναρχίζω νά περπατῶ ἴσως καὶ λιγοστέψει ἡ μέρα κάθε βῆμα σκέφτομαι πὼς μπορεῖ νά μοῦχει γράψει νά γυρίσω πίσω τὸ γράμμα ὁ ταχυδρόμος νά γυρίσω πίσω κάπως σὰν ἴλιγγος ἑκατομμύρια ἀνθρωπάκηδες περιμένουν τὸν ταχυδρόμο ἀλκο-λίκι ὅπως τ' ἄλλα μπορεῖ νάχει ἔρθει τὸ γράμμα τὸ γράμμα καὶ τότε σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ὅταν πιά θαρρῶ πὼς ἡ λύση βρέ-θηκε πὼς ὅλα ἔχουν ταχτοποιηθεῖ ἐδῶ καὶ μιὰν ὥρα καὶ πὼς ἀδίκως βασανίζομαι βάνω ὅλη μου τὴ δύναμη στὸ νά δεχτῶ τὴ σωτηρία μὲ κάποια νωχέλεια. Ξαναβρίσκω μιὰ καθυστερη-μένη ἀξιοπρέπεια θ' ἀπλώσω τὸ χέρι μου τὴν ὥρα πού πρέ-πει στὶς ὀχτῶ τὸ βράδυ. Στὶς ὀχτῶ τὸ βράδυ τὸ γράμμα δὲν ἔχει ἔρθει.

Ζηλεύω ὅλ' αὐτὰ τ' ἀνώνυμα μοῦτρα στὸ δρόμο πού σχο-λᾶνε στὶς ἑπτὰ ὅ,τι καὶ νάχουν πάντως δὲν εἶναι ἡ δικιά μου δυστυχία. Τὸ ὅτι ὁ πόνος δὲν εἶναι δικός σου, τὸν ξέρεις πιά, τὸν ἔχεις μασουλῖσει χρόνια ἢ μέρες κι' ἔγινε μονότονος χωρὶς γιὰ τοῦτο νά πάψει νά'ναι πόνος μονάχα πού γίνεται δυὸ φορές πιὸ πικρὸς τοῦτο εἶναι τ' ὀριστικὸ ἀδιέξοδο. Ἄν μποροῦσες τουλάχιστον ν' ἀλλάξεις τὴ δυστυχία σου μ' ἑνὸς ἄλλου αὐτὸ μποροῦσε νά μᾶς τὸ δώσει ὁ καλὸς θεὸς θαρρῶ.

(Παρ' ὅλ' αὐτὰ κάνει διάφορες στοιχειώδεις κινήσεις βρά-ζει ἕνα αὐγὸ ἀρχίζει νά τὸ τρώει ὄρθιος ἂν ἤμουν αὐγὸ θὰ αἰ-σθανόμουν καννίβαλος σ' αὐτὴ τὴν περίσταση τόσο πολὺ ἔχουν ἀντιστραφεῖ οἱ ὄροι. Τὶς πρώτες μέρες τ' ἀντικείμενα τῆς κοι-νῆς τους ζωῆς ροῦχα τηγάνια βιβλία τὸν πλήγωνα μὰ τώρα σιγὰ - σιγὰ ἀρχίζει νά συμφιλιώνεται μαζί τους. Ἄν καὶ μόνος ξαπλώνεται στὸ κρεβάτι μὲ ἀνακούφιση. Καπνίζει μερικὰ τσι-γάρα καὶ στὸ τέλος ἀποκοιμιέται ἡ μητέρα - φύση φροντίζει γιὰ ὅλα. Οὐσιαστικὰ μποροῦμε ἀπὸ τώρα νά ποῦμε ἕνα Ρέκ-βιεμ.)

- Τί ὥρα εἶναι;
 —Ἐξη καὶ εἴκοσι.
 —Μόνο;
 —Ἴσως νὰ πηγαίνω λίγο πίσω.
 —Δηλαδή θάναί ἐξήμιση.
 —Ἴσως.
 —Πληχτική τούτη ἡ πόλη δὲ βρίσκεις;
 —Εἶναι πού δὲν ξέρουμε κανένα.
 —Ἄργεϊ νὰ περάσει ἡ ὥρα.
 —Θὰ πᾶμε νὰ φᾶμε σὲ λίγο.
 —Νόμιζα πὼς θάταν ἀλλοιῶς.
 —Δηλαδή πῶς;
 —Βρέχει πάλι.
 —Θέλεις νὰ κατεβοῦμε στὸ σαλόνι ὥσπου νάρθει ἡ ὥρα τοῦ φαγήτου;
 —Ἐκεῖ εἶναι πιὸ πληχτικά.
 —Μὰ θὰ δοῦμε κανέναν ἄνθρωπο.
 —Ἄχι. Ἐκεῖνος ὁ θυρωρὸς ἔχει μιὰ ἀναίδεια.
 —Θέλεις τὴ φημερίδα;
 —Ἄχι. Τί λέει;
 —Ἄλλαξε ἡ κυβέρνηση. Ὁ Μπιντὼ γιὰ πρώτη φορὰ ὕστερα ἀπὸ τρία χρόνια ἔπαψε νάναί ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν.
 —Κρίμα τὸν συμπαθοῦσα αὐτὸν νὸν ἄνθρωπο. Εἶχε ἔτσι . . . κατιτί . . . ξέρω γώ . . . δὲ βρίσκεις;
 —Ναί.
 —Τί ἄλλα νέα γράφει;
 —Διεθνῆς ὕφεση.
 —Μπᾶ! Μὴν τὰ πιστεύεις αὐτά. Τὸν πόλεμο δὲν τὸν γλυτώνουμε, ἄκου τί σοῦ λέω. Θὰ δεῖς πού ἔχω δίκηο.
 —Θέλεις νὰ ἐτοιμάξῃσαι σιγὰ-σιγὰ;
 —Μπᾶ! Δὲν ἄργῶ.

Σηκῶνεται ὡστόσο γιὰτὶ φυσικὰ ἄργεϊ καὶ τοῦτο δίνει τὴν ψευδαἰσθήση μιᾶς γεμάτης ζωῆς. Βλέπει κανεὶς τότε πὼς πρό-

κειται για μιὰ κοντόχοιτρη σύζυγο ἀναμάριτη και πεοφόρο. Κάθε ἀνοιξη ἐτοιμάζει μὲ τὰ χέρια της μποτίλιες ἀγγουρόνερο για τὴν ἐπιδερμίδα. Α! Τί ὠραῖα παπούτσια ἀπὸ φιδόδεσμα πόσο θ'ἀθελαν νὰ βρίσκονται σ' ἄλλα πόδια. Ὁ ἄλλος ἀνάβει τὸ τσιγάρο τῆς ἀναμονῆς. Ἀπὸ ἰδιοσυγκρασία βρίσκεται πέρα κι' ἀπ' τὸν ἐκνευρισμό. Μακρὸν προηγούμενο σιωπῆς. Σ' ὄλη τὴ διάρκεια τῆς σκηνῆς ἐπανέρχονται συχνὰ αὐτὲς οἱ σιωπές. Προσπαθοῦν νὰ ἐπιπλώσουν τὴν ὥρα.

—Πὲς κανένα νέο.

—Οἱ ὑπάλληλοι μοῦ ζήτησαν καινούργια αὔξηση.

—Νὰ μὴ δώσεις τίποτα. Χάνουν κάθε βράδυ ἑκατομμύρια στὰ χαρτιά κι' ὕστερα δὲν τοὺς φτάνει ὁ μισθός.

—Μὰ ὁ Ποντικόπουλος δὲν ἔχει νὰ παντρέψει τὴν κόρη του. Ὅλα τὰ συνοικέσια χάλασαν ἐξ αἰτίας τῆς προίκας.

—Μπᾶ! Δὲ θ'ἄρθε ἀκόμα ἢ τυφλοβδομάδα.

᾽Ω ν' ἀρρώστιανε ἕνας φίλος νὰ πηγαίναμε νὰ τὸν βλέπαμε θὰ περνοῦσε μὲ τόση ἀξιοπρέπεια και καθαρεύουσα ἕνα ἀπόγευμα. Ἦντλει λοιπὸν εἰς πίθον Δαναΐδων ὁ Ἰουστινιανός; Ὑφαινε λοιπὸν τὸν ἰστὸν τῆς Πηνελόπης ὁ Ἰουστινιανός; Δὲν εἶναι ἄλλωστε ἀπαραίτητο ν' ἀρρωστήσει ὁποιαδήποτε ἄλλη ἀναποδιά εἶναι εὐπρόσδεκτη. Φοράει τότε ἕνα φόρεμα καφετὶ βάζει μιὰ ἰδέα κολώνια πίσω ἀπ' τ' αὐτὶ ἀλλὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ σκεφτεῖς πὼς εἶναι βρώμικη βλέποντάς την. Θρονιάζεται στὴν πολυθρόνα τρώει μιὰ κουταλιὰ βύσινο και λέει στὴν ἄλλη μὲ τὸ στόμα μπουκωμένο. «Ἐγὼ κυρία Μελοπομένη μου ἂν μοῦ συνέβαινε τέτοιο πράμα θ'ἄχα τρελλαθεῖ σὰν και σᾶς».

Πολλὲς φορὲς—ἐξ ἄλλου τῆς μοιάζομε ὅλοι μας—πολλὲς φορὲς αἰσθάνουμαι ὅτι τῆς μοιάζω και τότε τὴ μισῶ ἀκόμα περισσότερο. Ὅταν λέω ἂ μὰ τί χρυσὸς ἄνθρωπος μάτια φωνὴ ὅλο χρυσάφι θέλοντας νὰ πῶ τὴν ἀκίνδυνη βλακεία του ἐπειδὴ δυσκολεύομαι νὰ μισήσω ἕναν ἄνθρωπο ποὺ μ' ἀγαπάει. Ὅταν λέω ναι ἔχετε δίκην παρουσιάζει ἐλλείψεις ἐπειδὴ ντρέπομαι νὰ ὑπερασπιστῶ τὴν ἀδυναμία ἐνὸς φίλου. Ὅταν λέω «Ἄ, κύριε Παπαδόπουλε ἐσεῖς εἴσθε ἀπαισιόδοξος ὑποστηρίζετε τὸ

δόγμα ἢ τέχνη γιὰ τὴν τέχνη» ὅλ' αὐτὰ χωρὶς χιοῦμορ, ἔτσι ἀπὸ πρῶτο βαθμό, ἀπὸ ἀνανδρία, ἐνῶ κανονικὰ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὠριμος γιὰ φόνο. Ὅταν λέω ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλα.

Ναί. Ὅμως ἐσὺ δὲ θὰ ξυπνήσεις ποτὲ δὲ θὰ γνωρίσεις ποτὲ τὶς ἐποχὲς καταπρόσωπο οὔτε τὴ θάλασσα οὔτε τίποτ' ἄλλο ὅσο κι' ἂν μοιάζουμε καμιά φορά. Μπορεῖ, παρ' ὅλο πὺν ἀμφιβάλλω, νὰ αἰσθάνεσαι κάποτε δυστυχισμένη ὅταν σοῦ καίγεται τὸ στιφάδο. Ὅμως δὲ θὰ γίνεις ποτὲ ἐκεῖνος ὁ ναύτης μὲς στὰ πλοκάμια τοῦ χταποδιοῦ πὺν λέει ἢ εἰκόνα τοῦ Πλοιοάρχου Νέμου: «Τὸν ἔσειεν ὡς πτερόν». Μπορεῖ ἀκόμα καὶ νὰ κερδίσεις τελικὰ, παρ' ὅλο πὺν δὲν ξέρω τί ἀκριβῶς θὰ πεῖ αὐτὴ ἢ λέξη. Ἔτσι κι' ἄλλοιῶς ἢ ἴδια θ' ἄσαι.

Δὲν ξέρω γιὰτι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι μ' ἀγαναχτοῦν ἰδιαίτερα ἂν καὶ δὲν εἶναι χειρότεροι ἀπὸ ἄλλους. Μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ σκεφτῶ σὰν τελευταῖο ἐπιχείρημα πῶς ὅλοι ἀδέρφια εἶμαστε καὶ πῶς θὰ πεθάνουμε μιὰ μέρα πράγμα πὺν σ' ἄλλες περιπτώσεις φέρνει ἓνα ἀποτέλεσμα. Προσπαθῶ μ' ἐπιμονὴ νὰ θυμηθῶ πόσο ἀνυπεράσπιστα θὰ κοιμόνταν ὅταν ἦταν παιδιὰ ἢ πῶς κάποτε θὰ γεράσουν—τὰ κλάματά τους δὲν τὰ λαβαίνω ὑπ' ὄψη—προσπαθῶ νὰ τοὺς σκεφτῶ στὶς πιὸ ἀξιολύπητες στιγμὲς μὰ μοῦ χρειάζεται πολλὴ ἐπιμονή. Τέλος, ὅταν ἢ μέρα εἶναι πολὺ ὠραία, πάνω σὲ μιὰ κρίση ἀγαθότητος, ἀποφασίζω νὰ κάνω τὰ πρῶτα βήματα τῆς κατανόησης. Ἀρχίζω ἀπὸ μιὰ φράση αὐτοκριτικῆς μὲ τὸ ὕφος πὺν θάβγαζα μιὰ πανοπλία. Κάτι ὅπως ὅποτε γνήσιο μὰ ἀληθινό, τὸ τελευταῖο αὐτὸ ἀπὸ κατανόηση. Π. χ. «Ξέρετε (αὐτὸ τὸ ξέρετε γιὰ νὰ τοὺς καλοπιάσω κατὰ κάποιο τρόπο, νὰ δημιουργήσω ἓνα «ἐμεῖς» ὅπως ὁ ὀμιλητὴς λέει κυρίες καὶ κύριοι) ξέρετε, κάθε φορά πὺν εἶμαι εἰλικρινῆς, μοῦρχεται νὰ φωνάξω: Προσοχή, κίνδυνος. Τὶς αἰσθάνομαι κάπως σὰν ξυρισμένο γάλα αὐτὲς τὶς στιγμὲς, ὅχι μονάχα γιὰ τὴν ξεδιαντροπιά τους ἀλλὰ γιὰ κείνη τὴν ὑποβρύχια ψευτιά πὺν εἶναι σχεδὸν ἀδύνατο νὰ μὴ μαγκώσεις. Εἶναι ἄλλωστε φυσικό. Παθαίνονται πολὺ γιὰ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν εἰλικρίνεια ὅσοι ἔχουν τὰ σωθικά τους πολὺ μπλεγμένα ὅσοι ἔχουν πολλὰ νὰ ποῦν δηλαδὴ πολλὰ νὰ κρύψουν. Δὲν ξέρω ἂν ἐξηγοῦμαι (στὸ σημεῖο αὐτὸ τοὺς κοιτάζω μ' ἓνα ὕφος

κάπως μαθητικό αισθάνομαι πάντα ένα είδος δέους μπροστά στη βλακεία, δέος πολυσύνθετο, δέν είναι μονάχα η δύναμη της ευκολίας εκείνη η καταπληχτική φυσικότητα των παχυδέρμων, δέν είναι μονάχα τὸ μεταφυσικό ἄγχος μπρὸς στη σιωπή είναι πρὸ πάντων ὁ φόβος μὴ τυχὸν δέν ἀρθῶ στὸ ὕψος τῶν περιστάσεων, δέν ἰσοπεδωθῶ ὅσο πρέπει). Θέλω νὰ πῶ ὅτι οἱ στοιχειώδεις, οἱ ἄπλοὶ ἄνθρωποι ΕΙΝΑΙ ἀληθινοὶ δίχως καμιάν ἔνταση γι' αὐτὸ τὸ ψέμα τοὺς ἔρχεται ἐντελῶς φυσικὸ ἴσα-ἴσα τὸ ζητᾶνε σάν ἓνα μῦθο πὺ μπορεῖ κάπως νὰ ἐξωραΐσει μιὰν ἀλήθεια πολὺ αὐτονόητη. Προσπαθῶ νὰ μὴ σταματήσω ὅσο βλέπω ὅτι μένουν ἀλύγιστοι μιλάω ἀλλὰ μιὰ στιγμή δὲ βρίσκω πιά τίποτα. Τότε γίνεται μιὰ σιωπὴ αισθάνομαι πὺς ἀνεβαίνουν δυὸ σκαλιὰ ψηλότερα καὶ συμπεραίνουν μ' ἓνα χλιαρὸ οἶκτο ἀτάραχοι πάντα: «Ὅστε λοιπὸν ὁμολογεῖτε». Μ' ἔπιασαν πάλι στὸ δόκανο. Συνήθως δὲ λέω τίποτα ἢ ἀπαντᾶω κάτι ἀποτυχημένο καὶ φεύγω. Ὁρκίζομαι πὺς θὰ τοὺς μισῶ σ' ὅλη μου τὴ ζωὴ μὰ τὴν ἐπομένη ἀνοιξὴ ξαναρχίζω.

—Τὸ πρόβλημά του εἶναι νὰ βρεῖ ἀνθρώπους κατάλληλους νὰ συνεταιρισθεῖ. Γι' αὐτὸ μοῦ πρότεινε ἐμένα.

—Ὦχ, καϋμένε, κάθεσαι κι' ἀκοῦς τοὺς καλοθελητές. Οὐσία, οὐσία ἐκεῖ νὰ δοῦμε τί θὰ κάνει.

Λέγοντας οὐσία ἐνώνει τὰ τρία δάχτυλα τοῦ δεξιοῦ της χειροῦ ὅπως στὴν προσευχὴ καὶ καθὼς τὰ τρίβει ἐλαφρὰ θαρρεῖς πὺς δοκιμάζει ἓνα πολὺ λεπτὸ μεταξωτὸ ἢ πὺς μετράει χαρτονομίσματα. Μᾶλλον τὸ τελευταῖο. Συνήθως κάνει τὴ χειρονομία χωρὶς λέξεις.

—Ἄ, Καλιρρόη, ἐγὼ εἶμαι αισθηματίας, μὲ ξέρεις τώρα.

Γελάει κάπως ἔνοχα ἂν καὶ δέν ὑπάρχει λόγος. Ἐν' ἀπ' τὰ πολλὰ ἀντεστραμμένα ἀνδρόγυνα. Μοιάζουν καταπληχτικὰ ἄλλωστε δυὸ ἄνθρωποι πὺ ζοῦνε μαζὶ καταλήγουν μοιραῖα νὰ μοιάσουν.

—Γι' αὐτὸ κάνεις ἀνοησίες. Ἐνῶ ἂν μ' ἀκουγες . . .

Ἐνα βλέμμα σάν ἀτμομηχανή—τὰ ξέρεις ἐκεῖνα τὰ πηχτὰ μελαχρινὰ μάτια πὺ βαθαίνουν ἀπάνω σου δίχως νὰ μπορεῖς νὰ κάμεις τίποτα αισθάνεται κανεὶς λίγο σάν ἐσταυρωμέ-

νος. Ἀποχτοῦν ὅλο τους τὸ νόημα ἀπέναντι σ' ἓνα θῦμα τὴν ὑπερέτρια λόγου χάρη ὅλη τους τὴν ἔνταση μὲς στὶς βροσιῆς βρόμα ξεσκισμένη καὶ κορυφώνονται στὸν ξυλοδαρμό.

Τώρα εἶναι ἔτοιμη ἐμπριμεδάκι μὲ ἀμπιεζμὰν λίγη πούδρα ἔχει καθήσει στὶς ρυτίδες ὅπως ἡ σκόνη στ' αὐλάκια τῆς ξυλογλυπτικῆς. Δὲ φορεῖ καπέλλο μὰ εἶναι σὰ νὰ φοροῦσε τόσο πολὺ φοβᾶται νὰ κινηθεῖ. Βγαίνουν ἀπ' τὸ δωμάτιο. Κόκκινο χαλί. Ὁ διάδρομος τῆς πλήξης.

801

(Ἐνα κορίτσι μὲ ἀργές κινήσεις. Κοιτάζει πολλὴ ὥρα ἀπ' τὸ παράθυρο. Πότε-πότε συμπληρώνει ἓνα γράμμα μὲ ἡμερομηνία 22 Μαρτίου πὸν θὰ φύγει στὶς 28. Ὁ παραλήπτης, κάθε φορὰ, δὲ μπορεῖ νὰ ἐξηγήσει τὴν καθυστέρηση).

Τί θὰ μποροῦσες νὰ ζητήσεις ἀπὸ μένα σὺ πὸν ξέρεις τὴν καρδιά τῶν πραγμάτων χωρὶς νὰ τὰ πολιορκήσεις—νὰ ζητήσεις ἀπὸ μένα πὸν δὲν ἔχω ξυπνήσει ἀκόμα στὴ μέρα τοῦ Θεοῦ. Ἄργησα τόσο πολὺ νὰ γεννηθῶ λίγο ἀκόμα κι' ἡ θάλασσα θ' ἄχε καταπιεῖ ὀλόκληρο τον ἥλιο ἐκείνη τὴν τελευταία ὥρα τῶν ἀγριόκυκνων. Τὴ στερηὰ πὸν πάτησα τὴ λέγαν ἐσύ. Καὶ μένα μὲ λένε ἐσύ. Καὶ τὸ σκοτάδι ἐγώ. Κι' ὅ,τι εἶναι ἀγέρας αἶμα πσιδιάδα κι' αὐτὰ πὸν ξεχάσαμε τὸ λὲν ἐγώ.

Ὅταν θὰ ρθεῖς θὰ κάνει πάντα μεσημέρι. Δὲ θὰ βλέπουμε τοὺς ἡσκιους μας ἂ πόσο τῶχο μισήσει τοῦτο τὸ συχαμερὸ ἐρπετό. Θᾶμαστε μεῖς μονάχα ἐμεῖς ὁ ἥλιος κι' ἐμεῖς.

Ὅταν θὰ ρθεῖς θ' ἄχω ἓνα φόρεμα κρεμεζὶ θὰ μάθω νὰ βάζω τάξη στὸ κάθε τι θ' ἄχω ἓνα συρτάρι γιὰ τὰ μαντήλια κι' ἄλλο γιὰ τὶς κάλτσες κι' ὅλα τὰ πράγματα θ' ἄναι ὠραῖα διπλωμένα τόσο πὸν δὲ θὰ σοῦ κάνει καρδιά νὰ τ' ἀγγίξεις. Θὰ μάθω ἀκόμα νὰ μὴ μουτζουρώνω μὲ μελάνη τὸ τρίτο μου δάχτυλο καὶ νὰ προσέχω κείνη τὴν ἄσκημη γραμμὴ πὸν σηματίζει ἡ σκούφια τοῦ μπάνιου στὴ ρίζα τοῦ μάγουλου ὅταν μαυρίζω. Θ' ἄχουμε ἓνα σίδερο τοῦ σιδερώματος καὶ πολλὰ ἄλλαπραχτικά καὶ χρήσιμα ἐργαλεῖα μιὰ γομαλάστιχα καινούργια

Ένα κουβαδάκι κόκκινο μιὰ ψεύτικη κουζίνα κι' ένα καλὸ σερ-
βίτσιο τοῦ λικέρ πού δὲ θὰ τὸ βγάλουμε ποτὲ γιατί κάποτε
ἦταν μιᾶς πολὺ γρηᾶς κυρίας πού τ'ἔχε καὶ κείνη ἀπὸ μιὰ πολὺ
γρηᾶ κυρία.

Πᾶνε δυὸ μέρες χωρὶς γράμμα σου. Τὶς κατάπια μὲ κλει-
στὰ μάτια σὰ δυὸ κουταλιὲς γιαιρικό. Τώρα πού λείπεις τὸ
κορμὶ τῆς μέρας εἶναι ὄλο μαχαιριές. Εὐτυχῶς πού στὴν ἄκρη
εἶναι ἓνα μεγάλο τοῦνελ καὶ χώνουμαι ἐκεῖ μέσα καὶ θὰ ξυ-
πνήσω μονάχα αὔριο τὸ πρωτὶ στὶς ἔννια τὴν ὥρα τοῦ ταχυ-
δρόμου ἄλλοιῶς οἱ ὥρες εἶναι τόσο τεντωμένες πού λέω ὅτι
θὰ σπάσουν.

Ὅταν θὰ ρθεῖς θὰ σοῦ χαρίσω τὰ κοχύλια μου τ'ἄχω μα-
ζέψει δειλιγὸ - δειλινὸ σκαλίζοντας ποιὸς ξέρει πόσα χρόνια
στὶς ἀκροθαλασσιὲς ἄλλωστε γιὰ τὰ κοχύλια ἔχω νὰ σοῦ πῶ
τόσες ἱστορίες γιὰ τὸ πῶς ὑφαίνουν τὴ ζωὴ τους μόνα τους
ὀλομόναχα μ' ἀκοῦς ἀρχίζοντας ἀπὸ μιὰ τόση - δὰ εὐαίσθητη
σταγόνα ποῦ γινε σιγὰ - σιγὰ καβούκι λοιπὸν πῶς νὰ πιστέψεις
πῶς αὐτὴ ἢ κατηγορηματικὴ σιγουριὰ τῆς ἀχιβάδας ἔχει μιὰ
τέτοια ἱστορία. Καὶ γιὰ τὸ πῶς τὰ ὠραιότερα κοχύλια εἶναι
σπασμένα γι' αὐτὸ δὲ βρήκα ἀκόμα τὸ ἀπόλυτο κοχύλι μὰ
ἴσως νὰ μὴ φταῖν οἱ ὠκεανοί. Ὁ ἀπάνω κόσμος βουλιάζει
κάθε αὐγὴ στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας γι' αὐτὸ μπερδεῖς νὰ τὸν
δεῖς πολὺ ὠραιότερο στὰ κοχύλια. Θυμᾶμαι κάποιον ἀνάλογο
ἔθιμο τῶν παιδικῶν μου χρόνων. Γιὰ νὰ διώξουν τὸ σατανᾶ
ἀπ' τὶς ψυχὲς τῶν παιδιῶν, οἱ παπᾶδες τὰ ντύνουν στὴν ἐκ-
κλησία μὲ τὰ δικά τους τ' ἄμφια κι' οἱ πιτσιρίκοι τότε μοιά-
ζουν καθαυτὸ μὲ ἱερωμένους μόνο ποῦναι ἀθώωτεροι. Θὰ σοῦ
χαρίσω τὰ κοχύλια μου κι' ἀκόμα ἓνα μαντηλάκι—τὸ τελευ-
ταῖο—ποῦχει κεντημένο κάποιον δέλτα.

Τώρα οἱ ὥρες εἶναι ὄλο βροχὴ καὶ φαντάσματα. Μέρους
χρόνια βρέχει σὲ τοῦτο τὸν τόπο. Ἔσκαψα ἓνα κοίλωμα στὴν
καρδιά τῆς βροχῆς καὶ χώθηκα ἐκεῖ - μέσα νὰ σκέφτομαι.
Ἀπλώνεται τέτοια καλωσύνη κάθε φορὰ πού θυμᾶμαι τὸ πρό-
σωπό σου δὲν ξέρω νὰ στὴν πῶ καὶ στὸ κάτω-κάτω ὄλα τὰ
τραγουδάκια πού λένε κάτι τέτοιο δὲ λὲν καὶ τόσο ψέματα.

Ὅταν θὰ ρθεῖς ἐσὺ πού σοῦ ταιριάζει τόσο ἡ μουσικὴ θὰ

μὲ μάθεις νὰ λέω ἱστορίες. Τώρα τὸ στόμα μου εἶναι γεμάτο ἄγουρα ἀπίδια. Θὰ κρατᾶς στὰ χέρια σου ὅλα τὰ πράγματα πὺ φοβᾶμαι τοὺς προϊσταμένους τὶς καμινάδες περᾶστε τὴν Τετάρτη. Τώρα πὰ δὲ φοβᾶμαι τὶς λυπητερὲς ἱστορίες ὅσων ἄρχισαν τὸ ἴδιο ν'ἀγαπιῶνται. Δὲν ἀγαπιῶνταν ἄρκετά. Δὲ φοβᾶμαι τὶς ἱστορίες ὅσων εἶπαν στὴν ἀρχή: οἱ ἄλλοι δὲν ἀγαπιῶνταν ἄρκετά.

Ὅταν θὰ ρθεῖς θὰ βρῶ τὸ χαμόγελο τῶν ἀπλῶν πραγμάτων. Τώρα εἶμαι ἕνα σπῖτι ὅλο φαντάσματα ὄχι κεῖνα τὰ ποιητικὰ στοιχεῖα τῶν παραμυθιῶν κάτι ἀράχνες μ' ἄσπρα δόντια. Θὰ νανουρίσω τὴ θάλασσα μὲ παιδικὰ τραγούδια, κεῖνα τὰ ἀθῶα παιδικὰ τραγούδια πὺ λὲν καὶ τότε ρίξαμε στὸν κλῆρο νὰ δοῦμε ποιός, ποιός, ποιός θὰ φαγωθεῖ.

Ὅταν θὰ ρθεῖς θὰ σκύψω νὰ πιῶ στὴ χούφτα σου τὸν ἔπνο τῶν μικρῶν παιδιῶν καὶ τὴ μέρα τῶν ψαράδων.

Ἐστερόγραφο.

Πῶς θᾶναι ἄραγε ὅταν θὰ ρθεῖς;